

GAZTEIZKO GAZTEEN
ERREALITATEAREN
BEHATOKIA

2024

OBSERVATORIO DE LA
REALIDAD JOVEN DE
VITORIA-GASTEIZ

GASTEIZKO GAZTEEN ERREALITATEAREN BEHATOKIA

2024 URTEKO TXOSTENA

AURKIBIDEA

1.- Sarrera	2
2.- Gasteiko gazteak	3
2.1.- Biztanleria Gasteizen. Biztanleriaren piramidea	3
2.2.- Gazteen erretratua. Gazteak zenbakitan	4
2.2.1.- Biztanleria gaztearen bilakaera udalerrian	5
2.2.2.- Biztanleria gazteak biztanleria osoan duen garrantzi erlatiboaren bilakaera.....	5
2.2.3.- Gazteak sexuaren arabera sailkatuak (12-35 urte)	6
2.2.4.- Biztanleria gaztea adin-taldean arabera.....	7
2.2.5.- Gazteak auzoka	7
2.3.- Gazteak jatorriaren arabera	8
2.3.1.- Atzerritar jatorriko gazteen ehunekoa biztanle gazte guztiekiko	9
2.3.2.- Atzerritar jatorriko gazteen pisua biztanleria gazte guztiarekiko eta biztanleria atzerritarraren pisua biztanleria osoarekiko	9
2.3.3.- Atzerritar jatorriko gazteen banaketa eskualdeka	10
2.3.4.- Atzerritar jatorriko gazteen banaketa eskualdeka eta sexuaren arabera.....	11
2.3.5.- Atzerritar jatorriko gazteen banaketa adin-taldearen eta eskualdearen arabera.....	12
2.3.6.- Atzerritar jatorriko gazteen bilakaera (2013-2022)	13
2.4.- Biztanleria hausnarketa.....	14
3.- Gazteen emantzipazioa.....	15
3.1.- Gazteen lan-merkatua.....	16
3.1.1.- Gazteen jarduera-, okupazio- eta langabezia-tasak.....	16
3.1.2.- Lanbiden izena emandako gazteak	20
3.1.3.- Gazteen lan-baldintzak aztertzea.....	27
3.1.4.- Enpleguari buruzko hausnarketa	29
3.2.- Etxebizitza eskuratzea	30
3.2.1.- Alokairuko etxebizitza librea.....	30
3.2.2.- Jabetzako etxebizitza librea	35
3.2.3.- Jabetzako etxebizitza babestua	40
3.2.1.- Etxebizitzari buruzko hausnarketa	40
3.3.- Prestakuntza-prozesuak	41
3.3.1.- Prestakuntzari buruzko hausnarketa.....	43
4.- Grafikoen eta mapen zerrenda.....	44
5.- Taulen zerrenda.....	46

1.- Sarrera

Funtsezkoa da arlo baten egoera sakonki ezagutzea bertan edozein esku-hartze mota egin aurretik, aldatu nahi den errealitatean eraginkorrak eta efizienteak izango diren ekintzak planifikatu ahal izateko.

Alderdi hori are garrantzitsuagoa da gazteriaren esparruan. Izan ere, bizi garen gizarte likidoaren esparruan errealitate aldakorra da, eta aurreko egonkortasun-baldintzak desagertu egiten dira. Hori dela eta, gazteen testuingurua errealitate dinamikoa da, eta arreta berezia behar du gazteen bizi-baldintza errealitateara egokitzen ez diren esku-hartzeak ez proposatzeko.

Horregatik, Gasteizko Udalaren Gazteria Zerbitzuko Gazteen Behatokiko teknikariek gure hiriko gazteen bizitzan eragiten duten faktore nagusien azterketa sakona egiten dute urtero, gazteen egungo egoeraren irudi zehatza eta eguneratua lortzeko. Horrelako azterlanei esker, sektore publikoaren eta Gazteriaren arloan jarduten duten gainerako eragileen ekintzak beren jardunak bidera ditzake gazteentzat garrantzitsuenak diren eremuetan ahalik eta inpaktu handiena lortzeko, kolektiboaren berezko aniztasuna ere kontuan hartuta.

Txosten honen egitura sinplifikatu egin da, dokumentu honetan aurkezten diren edukiak hobeto egokitzeko Gasteizko gazteen benetako errealitateara, gazteen bizitzari gehien eragiten dioten eremuetan oinarrituta.

Gazteria Zerbitzutik bereziki eskertzen diegu txosten hau egiten lagundu duten zerbitzu eta sail guztiei, haien laguntzarik gabe ezin izango baitzen proiektu hau osatu. Lankidetzaren horrek agerian uzten du zeharkako lanaren garrantzia horrelako eremuetan, non funtsezkoa baita gazteen ikuspegi integrala.

Era berean, kanal bat ireki nahi dugu dokumentu honetan ekarpenak egin nahi dituen edonork behatokiko talde teknikoari planjoven@vitoria-gasteiz.org posta elektronikokoaren bidez bidaltzeko.

2024ko maiatza

Gazteria zerbitzua Servicio de Juventud

2.- Gasteiko gazteak

Biztanleria, hiri edo herri, eskualde, herrialde edo mundu bateko pertsona kopurua da; biztanleria, oro har, errolda izeneko prozesu batek zehazten du. Atal honetan Gasteizko biztanleria aztertuko dugu, zehazki, biztanleria gaztea.

Biztanleria gaztea 12 eta 30 urte bitarteko adin-tartean dagoena da, eta Gazteriari buruzko martxoaren 10eko 2/2022 Legearen arabera, adina 35 urtera arte luzatzen da etxebizitza, nekazaritza-ustiategiak eta desgaitasuna duten pertsonen artean bizimodu independentea bultzatzeko gizarte-politikei dagokionean.

Gasteizko Gazteen ikerketa hau aurrera eramateko, 2023ko abenduak 31ko datuak erabili dira.

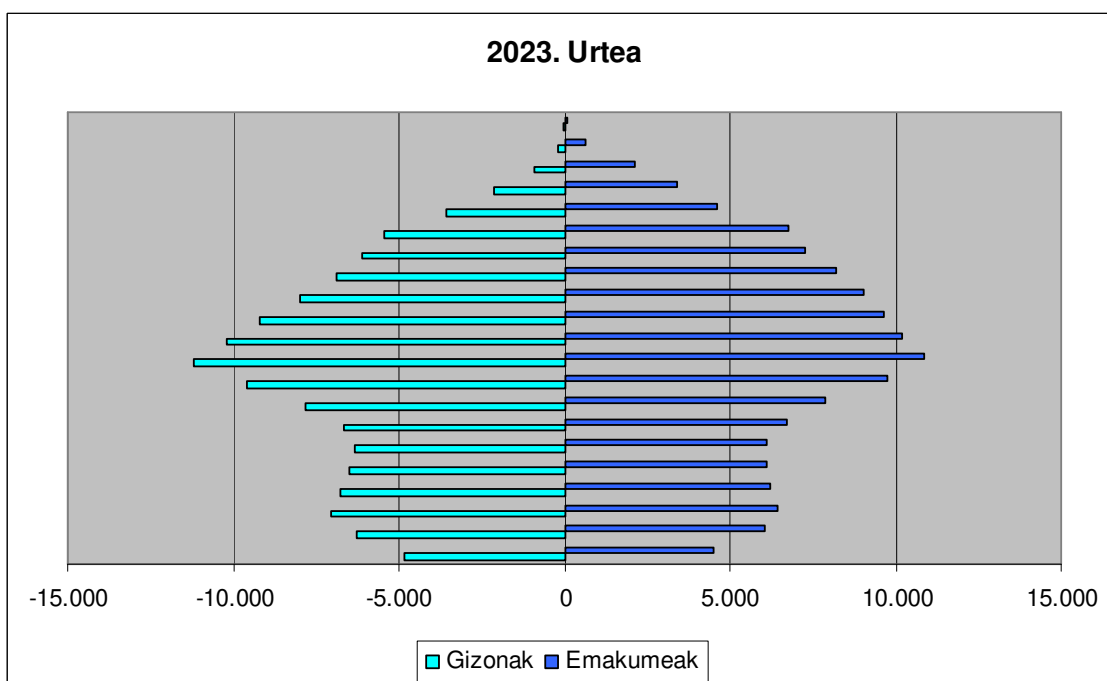
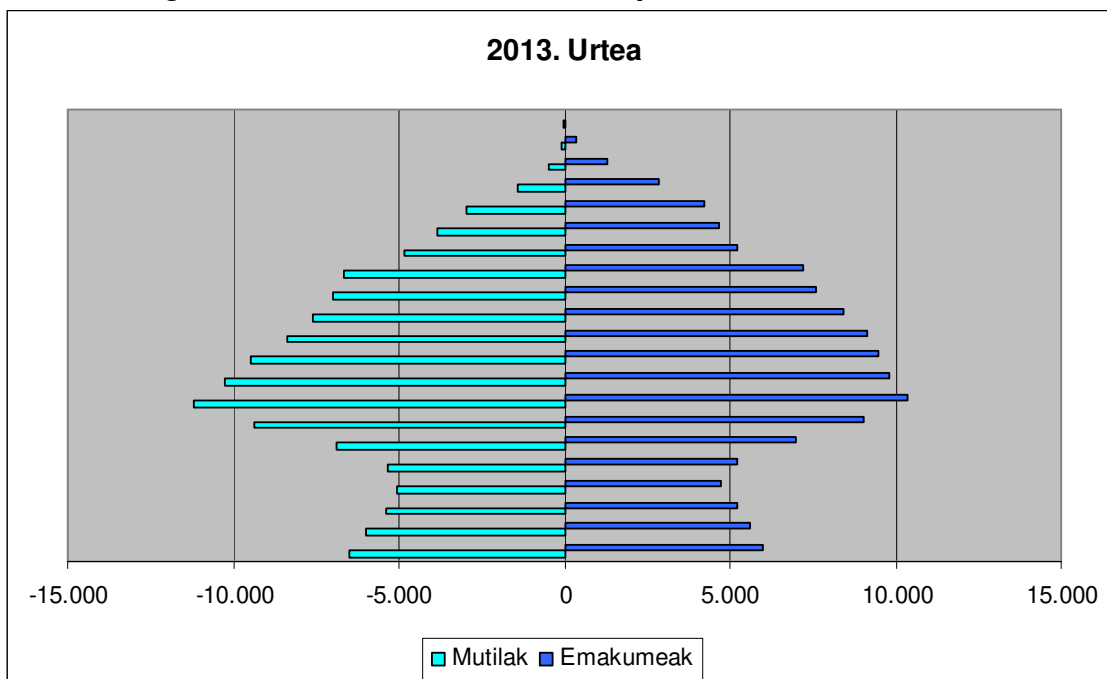
2.1.- Biztanleria Gasteizen. Biztanleriaren piramidea

Gasteizko biztanleria-piramidea estuagoa da oinarrian, eta handitzen hasten da 40 urtetik aurrera. Piramide mota horri piramide erregresiboa (erraboizkoa) esaten zaio. Piramide mota hori herrialde garatuetan gertatzen da, non jaiotzasak behera egiten duen eta adineko pertsonen ehuneko handia dagoen, zahartutako biztanleriaren sintoma izanik.

Populazioaren egungo argazkia duela 10 urteko argazkiarekin alderatzen badugu, piramidearen oinarriak behera egin duela ikusiko dugu (jaiotza gutxiago dago), baina 15 eta 24 urte bitartekoen tarteak, aldiz, gora egin du, nahiz eta 24 eta 35 urte bitartekoen artean behera egin; 44 urtetik aurrera, adin-tarte guztietan handitu da pertsona-kopurua, eta adin-tarte guztiak igo dira nabarmen.

2013an 242.136 pertsona zeuden, eta 2023an 258.083. (Piramidearen datuak adin-tarteen arabera neurtzen dira, 4 urtetik behin, adibidez: 0-4; 5-9; 10-4 eta horrela hurrenez hurren 99 urtera arte. Adin horretatik aurrera, pertsona-kopurua taldekatuta dator).

1. grafikoa: Gasteizko biztanleria-piramidea 2013 eta 2023

Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

2.2.- Gazteen erretratua. Gazteak zenbakitan

Txosten honetan, azaltzen diren datuak 12 eta 35 urte bitarteko adin-tarteari buruzkoak dira. 2023an 62.558 gazte zeuden guztira.

Tarte hori banakatuz gero, ikusiko dugu 12 eta 14 urte bitartekoen artean 8.221 gazte daudela, 40.633 15 eta 30 urte bitartekoak eta 13.704 31 eta 35 urte bitartekoak.

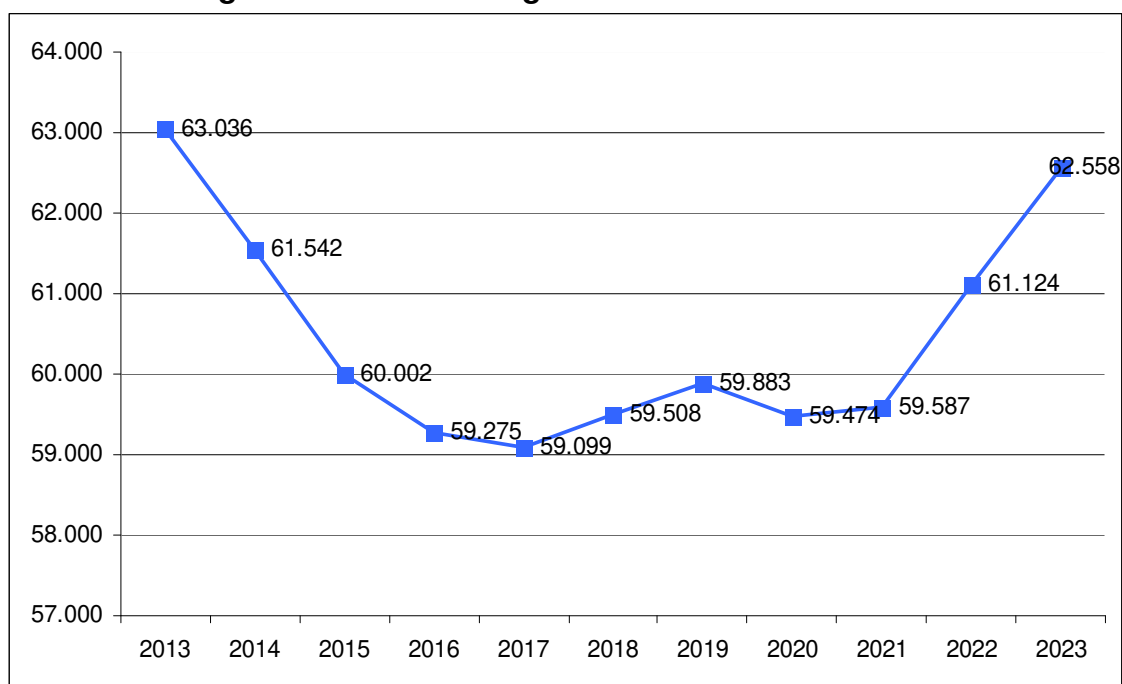
2.2.1.- Biztanleria gaztearen bilakaera udalerrian

Azken hamar urteotan, gazteen kopuruak behera egin du, oro har. Jaitsiera etengabea izan da 2013tik 2017ra, % 6 ingurukoa; hala ere, 2013. urtearen aurreko urteekin alderatuz gero, % 13ra iritsi da. 2018. eta 2019. urteetan, gazteen kopuruak gorakada txiki bat izan du, eta 2020an behera egin du berriz ere (mugikortasuna saihesten zuten COVIDa kontrolatzeko ezarritako neurriengatik izan daiteke hori). Etengabeko ildo egonkorra da 2021ean. 2022. urtean, gazteen kopurua 61.000 pertsonatik gorakoa izan zen (hori COVIDa kontrolatzeko mugikortasun-neurrien amaieragatik izan daiteke).

2023an, biztanleria gazteak hazkunde nabarmena izan du aurreko urtearekin alderatuta, 1.434 pertsona, hau da, 62.558 gazte gaur egun. 2014. urtea baino lehenagoko datuetara hurbilduz.

Gorakada hori adin-tarte guztietan gertatu da: 12-14 urte bitartekoetan 134 gazte gehiago; 15-30 urte bitartekoetan 1282 gazte gehiago; eta 31 eta 35 urte bitartekoetan 61 gazte gehiago. 5. grafikoan: 2023ko adin-taldean arabera biztanleria gaztea, adin-tarteen arabera izandako aldaketa ikus dezakegu ehunekotan.

2. grafikoa: Gasteizko gazteen bilakaera 2013-2023

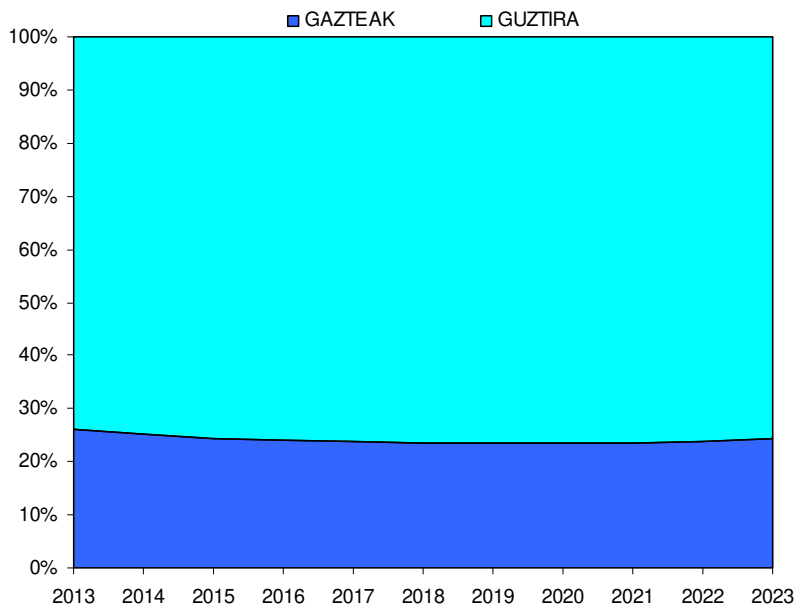
Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

2.2.2.- Biztanleria gazteak biztanleria osoan duen garrantzi erlatiboaren bilakaera

Gazteen kopurua, hiriko biztanleria osoarekiko, % 5 inguru jaitsi zen 2011tik 2021era, eta jaitsiera % 2 ingurukoa izan zen 2017an eta 2021ean. 2022an igoera txiki bat izan zuen; 2023an, gazteen garrantzia ia % 1 igo da 2021. urtearekin alderatuta, eta biztanleria gaztearen guztizko pisua biztanleria osoarekiko hazi egin da, azken urteetako % 23tik % 24,25era.

2013an, udalerrian 242.136 biztanle zeuden guztira, eta 65.252 gazte, % 26,03; 2023 guztira, 258.083 pertsona daude; eta gazteak, 62.558 dira; hau da, biztanleriaren % 24,24.

3. grafikoa: Gasteizko Biztanleria gaztearen pisua biztanleria osoarekiko (2023)

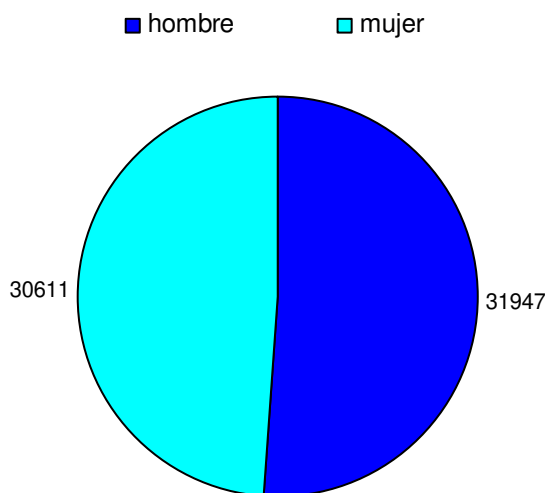

Iturria: udal:azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

2.2.3.- Gazteak sexuaren arabera sailkatuak (12-35 urte)

Adin-tarte horretan, gizonezkoen biztanleria emakumezkoena baino handiagoa da termino absolutuetan, baina ia ez dago alderik portzentajeetan, biak % 50etik gertu baitaude. (Emakume gazteak % 48,93 eta gizon gazteak % 51,07).

4. grafikoa: Gazteak sexuaren arabera sailkatuak (2023)

Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

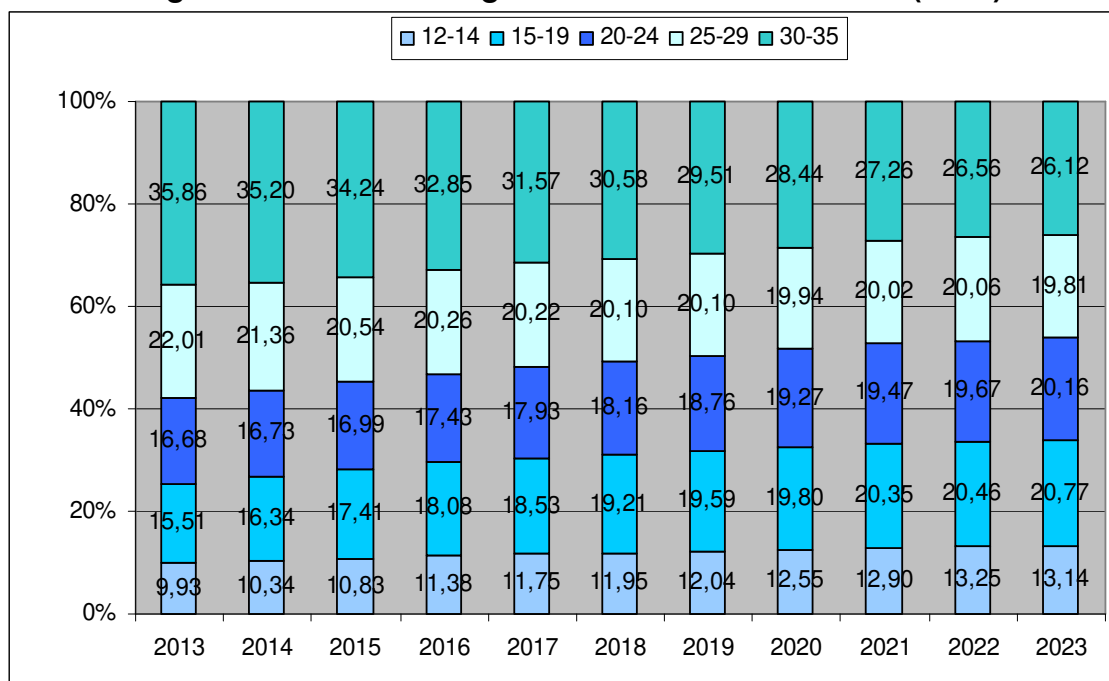
2.2.4.- Biztanleria gaztea adin-taldeen arabera

Hurrengo grafikoan, adin-tarte bakoitzak 12 eta 35 urte bitarteko gazteen ehunekoan duen pisua aztertuko dugu.

2013tik gaur arte, 12-24 urtekoen tarteak 25-35 urtekoen tarteak baino pisu handiagoa du, 2013ko % 42,12tik 2023ko % 54,07ra. 25 urteko adin-tartetik aurrera, ehunekoak pixkanaka behera egin du urteetan zehar, 2013an % 57,87 izatetik gaur egun % 45,93 izatera igaro baita. Horrek esan nahi du gazteenen tarteak gero eta pisu handiagoa duela gazteen guztizkoan.

Beraz, esan dezakegu biztanleria gaztea gaztetu egin dela, batez ere duela bost urtetik hona. Datu hori garrantzitsua da gazte-politikak diseinatzeko orduan.

5. grafikoa: Biztanleria gaztea adin-taldeen arabera (2023)

Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

2.2.5.- Gazteak auzoka

Gazte gehien dituzten auzoak hauek dira: Arriaga-Lakua, 12 eta 35 urte bitarteko 7.000 gazte baino gehiagorekin, eta ondoren Zabalgana eta Sansomendi. (Auzoak kolore berdez irudikatuta daude mapan).

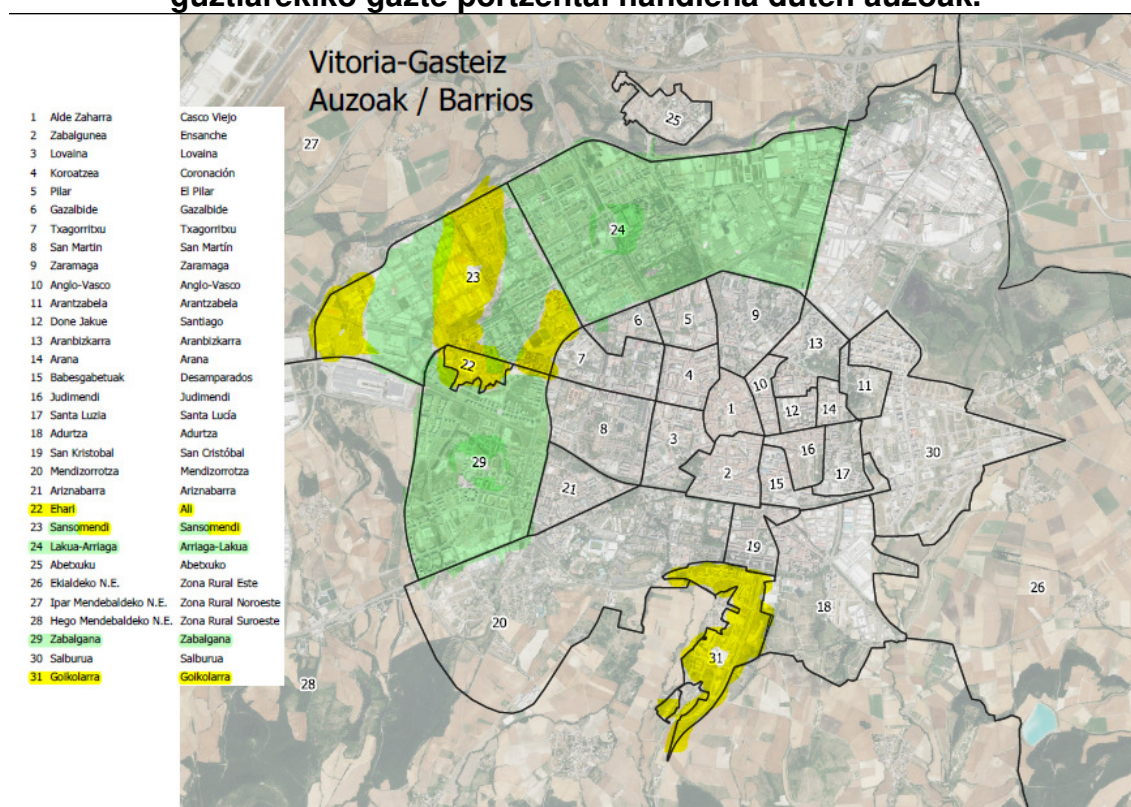
Hala ere, auzoko biztanle guztiekiko gazteen ehunekoari erreparatuta, hiriko auzorik gazteenak hauek dira: Goikolarra (% 29,23), Ali (% 28,98) eta Sansomendi (% 28,93). (Auzoak horiz adierazita daude mapan).

Sansomendi da kasu bietan 3. postuan dagoen auzoa, gazte kopuru gehien dituen auzo bakarra da, eta gazteen ehuneko handiagoa du auzoan bizi diren pertsona guztiekiko.

Gazteentzako programak diseinatzerakoan, garrantzitsua da auzoko gazteen kopurua eta horien ehunekoa kontuan hartzea.

Gainera, auzoko programazioetan (oro har, gizarte-etxeek eskaintzen dituztenetan) garrantzitsua da datu hori kontuan izatea, egiten den eskaintza doitu ahal izateko. Era berean, garrantzitsua da hori kontuan hartzea etxebizitza-politikan, hiriko auzo batzuk edo gazteen ehuneko handi bat beste batzuetan zahartzea saihesteko, eta horrek hiria biztanleriaren adinaren arabera sektorizatzea ekarriko luke.

1. mapa: Gazte kopuru gehien dituzten auzoak eta auzoko populazio guztiarekiko gazte portzentai handiena duten auzoak.

Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

2.3.- Gazteak jatorriaren arabera

Datuak aurkezteko orduan jatorrizko herrialdearen aldagaia erabili da; izan ere, datuetan fideltasun handiena eskaintzen duena da eta gazteen kultura-aniztasuna ulertzen laguntzen digu. Nazionalitatea aldagaia erabiliko balitz, zailagoa izango litzateke datua ateratzea eta familiak duen jatorrizko kulturaren ñabardura galduko litzateke.

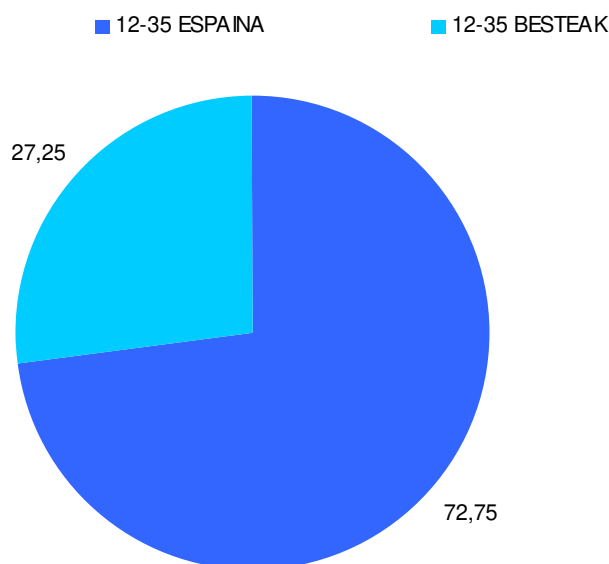
Atzerritar jatorria duten gazteak, atzerrian jaio eta orain Gasteizen bizi diren gazteen datuak erakusten dizkigute. Nazionalitatea edo bizileku-baimena lortu badute ere.

2.3.1- Atzerritar jatorriko gazteen ehunekoa biztanle gazte guztiekiko

Gasteizen, lau gaztetik bat atzerritarra dela adierazten duen argazki bat dugu. Datu hori beste Lurralde Historikoetako datuekin alderatzen badugu, ikusiko dugu Araban % 16,8ko dela, Bizkaian (% 15,6) baino ehuneko puntu bat gorago dago. eta Gipuzkoan (% 14,7)¹ baino ia bi puntu gorago.

Kontuan hartuta Arabako hiriburuak Lurralde Historikoko biztanleriaren % 75,13² biltzen duela, eta Arabako gune ekonomiko garrantzitsuena dela, esan dezakegu etorkin gehienak hiriburuan daudela, beste Lurralde Historikoetan ez bezala, horietan etorkinak proportzionalago banatzen baitira lurraldean zehar. 2022an Ikuspegiak jaso zituen datu estatistikoetan, 2022an Atzerritar Jatorriko Biztanleria EAE Taulan: 2022. urtea atzerritar jatorriko biztanleriaren ehunekoa EAEko udalerrri bakoitzean, Gasteizen, biztanleen % 14,9 atzerritarrak dira.

6. grafikoa: Gazteak jatorriaren arabera (2023)

Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

2.3.2.- Atzerritar jatorriko gazteen pisua biztanleria gazte guztiarekiko eta biztanleria atzerritarraren pisua biztanleria osoarekiko

Grafikoan ikus daitekeenez, atzerritar jatorriko gazteen ehunekoa gazteen guztizkoaren gainean % 27,25 da; ehuneko hori handiagoa da atzerritarren ehunekoa baino, biztanleria osoaren gainean (% 17,25). 2022an, biztanleria atzerritarra % 26,24 izan zen gazte guztiekiko (horrek esan nahi du ehunekoak igoera txiki bat izan duela).

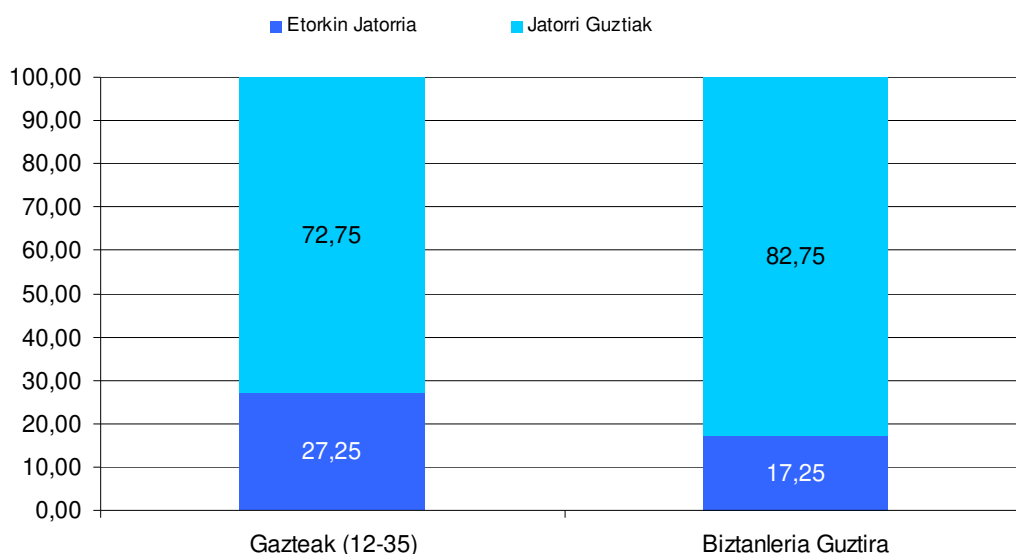
Arartekoaren txostenean (Arartekoaren azterketa: Euskadin familia-erreferenterik ez duten gazte migratzaileak) aipatzen da talde horrek ez duela

¹ Gazteen Gazte Behatokia. 2023. Estadistikak. 15 eta 29 urte bitarteko atzerritar nazionalitatea duten gazteak portzentziaetan.

² Eustat. Euskal EAKo biztanleria lurralde eremuka, sexuka eta aldaketen osagiei jarraiki 2023/01/01

migraziorik egiten kontaktuengatik, eta, beraz, litekeena da migrazioa adin gaztean gertatzea.

7. grafikoa: Atzerritarren pisua populazio guztizkoarekiko (2023)

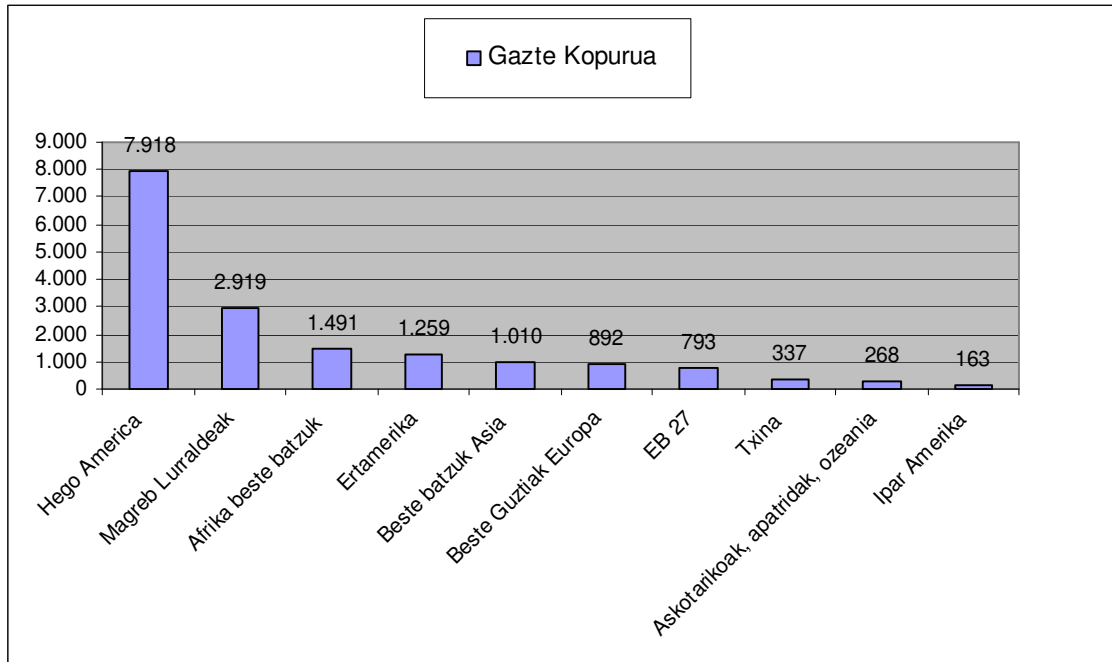
Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

2.3.3.- Atzerritar jatorriko gazteen banaketa eskualdeka

Hurrengo grafikoan ikus daitekeenez, oro har, atzerritar jatorriko biztanleak Hego Amerikatik eta Magrebeko herrialdeetatik datozela nagusiki, eta, bien artean, 10.837 gazte daude guztira. Aurreko urtearekin alderatuta, atzerritar jatorri duten pertsonen kopura, 1.086 pertsonatan igo da.

Zehazki, ordezkaritza handiena duten hamar herrialdeak honako hauek dira: Kolonbia, Maroko, Venezuela, Paraguai, Pakistan, Aljeria, Peru, Brasil, Nigeria eta Txina

8. grafikoa: Atzerritar gazteak jatorrizko eskualdearen arabera (2023)

Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

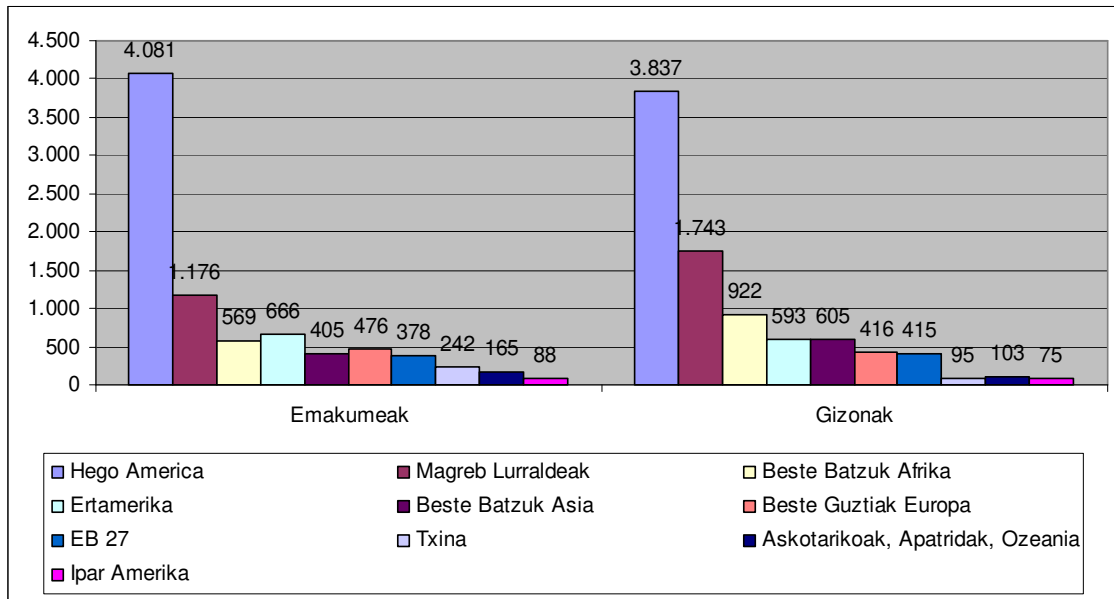
2.3.4.- Atzerritar jatorriko gazteen banaketa eskualdeka eta sexuaren arabera

Zenbaki absolutuetan, Gasteizko atzerritar jatorriko biztanleria pixka bat maskulinizatua da, nahiz eta portzentaian ez dagoen ia alderik. Orokortasun horretatik urrun, alde nabarmena ikusten da Hego Amerikako eta Ertamerikako emakume gazteen artean, horiek baitira beren herrikide gizonak baino gehiago irizten direnak.

Hori Gasteizko ekonomiaren beharretatik eta ekonomia horrek eskaintzen dituen aukeretatik izan daiteke, bereziki lan-sektore hauetan: pertsonen zaintza, etxeko lanetan edo ostalaritzan. Lanpostu hauek gehienak Hego Amerikatik eta Ertamerikatik etorritako emakume gazteak betetzen dituzte.

Txinako emakumeak ere, lurralde bereko gizona baino 147 gehiago dira.

9. grafikoa: Atzerritar gazteak jatorrizko eskualdearen arabera eta sexuaren arabera (2023)

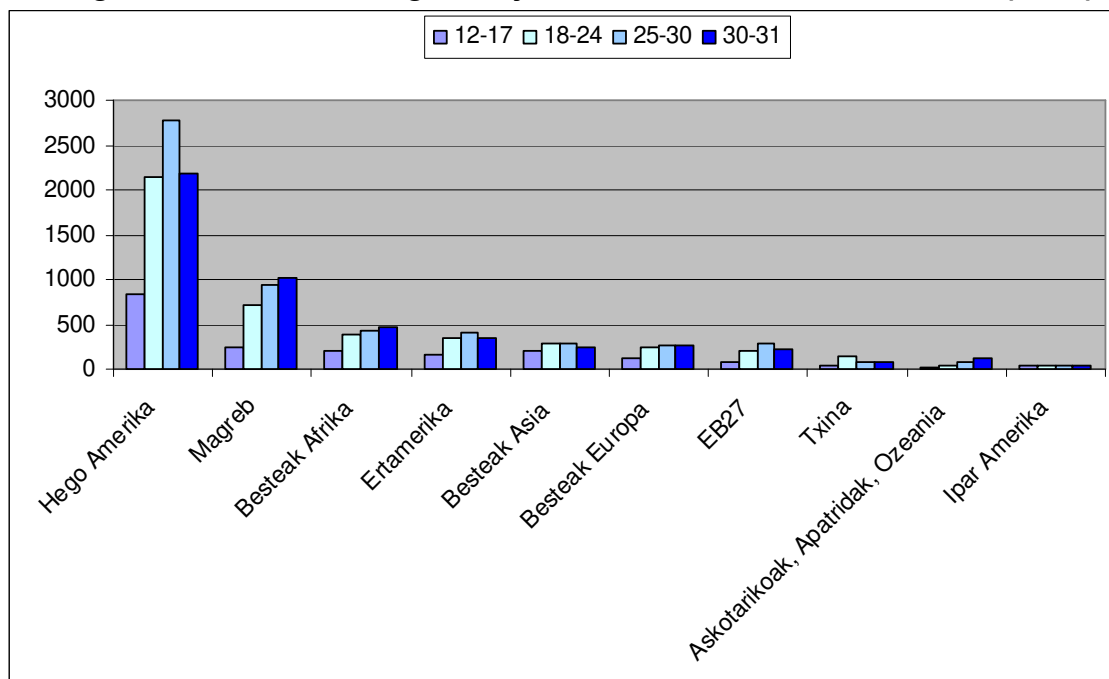

Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

2.3.5.- Atzerritar jatorriko gazteen banaketa adin-taldearen eta eskualdearen arabera

Datuak aztertzean, ikusten dugu biztanleria gazteena (12-17 urte) dela, oro har, pisu txikiena duena, jatorrizko eskualdekoa izan arren. Aitzitik, biztanleria zaharrenak (31-35 urte) pisu handiagoa du jatorrizko eskualdea Magrebeko herrialdeak, beste Afrika batzuk, Europako gainerako herrialdeak eta hainbat diren kasuetan. Aitzitik, bitarteko biztanleriak pisu handiagoa du jatorria Hego Amerika, Erdialdeko Amerika EB27 eta Txina badira.

10. grafikoa: Biztanleria gaztea jatorriaren eta adinaren arabera (2023)

Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

2.3.6.- Atzerritar jatorriko gazteen bilakaera (2013-2022)

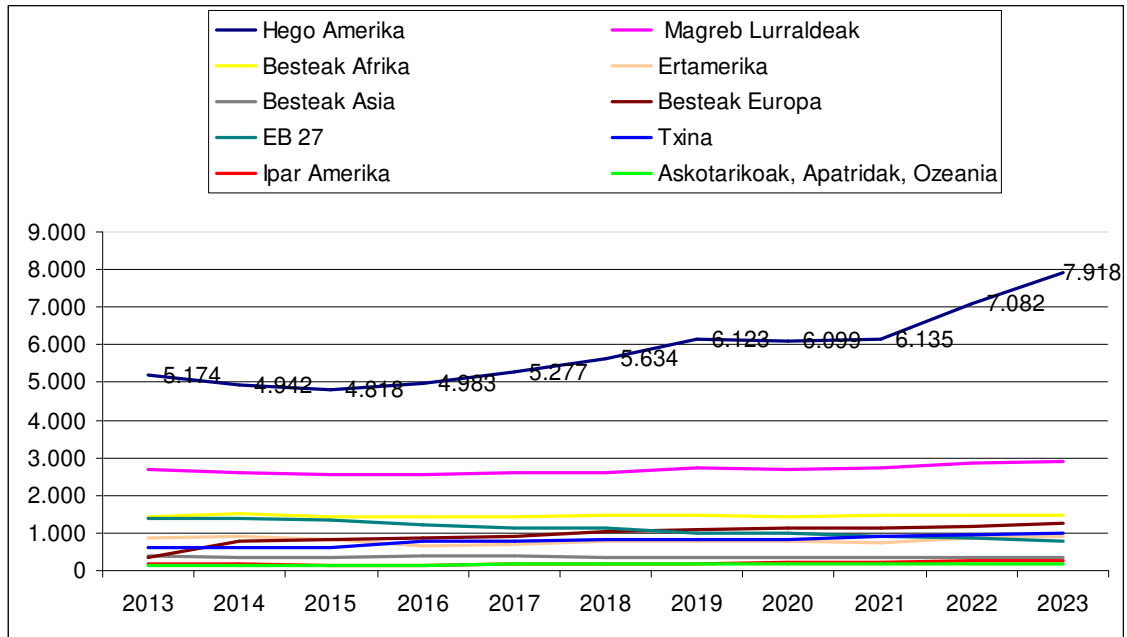
Atzerritar jatorriko biztanleak EAEn 2023 (2023/01/1eko datuak) ikuspegiren argitalpenean dioenez, 2008ko krisi ekonomikoak eta horren ondoriozko sortutako zailtasunek nabarmen murriztu zuten etorreren kopurua 2009tik 2013-2014 urtera arte. Epe horretatik aurrera, pixkanaka gora egin zuen kopurua, eta atzeraldiko ekonomikoaren aurreko urteetako antzeko datuak lortu ziren. COVID-19ak eta mugikortasuna kontrolatzeko ezohiko neurriek beharakada nabarmena eragin zuten EAEn erroldatutako atzerritar jatorriko pertsonen kopuruan; iritsitakoen kopurua % 75,8 murriztu zen 2020 eta 2021 urteen artean.

2023an, migrazio-fluxuak pandemia aurreko mailetara itzuli dira, eta 2023ko urtarrilaren 1ean EAEko biztanleria osoaren % 12,4 izan da. Aurreikuspenen arabera, 2023an zehar kopuruak gora egingo du, 2008ko krisi ekonomikoaren aurreko iritsiera kopurura iritsi arte.

Oro har, nabarmentzekoa da Gasteizko udalerriko atzerritar jatorriko gazteen kopuruak % 15 inguru egin duela behera 2008ko krisi ekonomikoaren ondoren (Gasteizko Udaleko Datuaren Bulegoak emandako datua). Baina 2023ko datua 2013ko datuarekin alderatzen badugu, ikusiko dugu kopurua % 23,05 igo dela. 2023an, 17.050 gazte atzerritar zeuden guztira, eta kopuru hori 2013koa (13.509) baino handiagoa zen.

Datuei erreparatzen badiegu, bilakaera desberdina ikusiko dugu jatorrizko eskualdearen arabera. Jatorrizko eskualde guztiak gehitu dira, EB27 eta beste Asia batzuk izan ezik, jaitsi egin baitira. Gehien hazi den biztanleria Hego Amerika izan da, 836 pertsona gehiagorekin.

11. grafikoa: Gazteen bilakaera Gasteizen jatorriaren arabera (2013-2023)

Iturria: udal azterlanen kabinetearen datuetan oinarrituta geuk egina

2.4.- Biztanleria hausnarketa

Datuak aztertu ondoren, esan dezakegu, Gasteizko udalerrak ezaugarri deigarriak dituela eta horiek kontuan hartu behar ditugula egungo esparru geografikora egokitutako gazte politikak aurrera eramateko.

Alde batetik, adierazi behar da 2017. urteaz geroztik biztanleria gaztea egonkor mantentzen dela kopuruan aldaketa txikiekin eta horren ondorioz, biztanleria piramidearen oinarria urteak igaro ahala egonkor mantentzen dela.

Bestalde, jatorri atzerritarreko gazteen garrantzia azpimarratu behar da, lautik bat baitira. Horrek errealitate kultural oso heterogeneoa izatea eragiten digu, eta horrek biztanleriaren sektore horrekiko ahalegina eskatzen du bai ulermen, hurbilketan eta inklusioan.

Azkenik, adierazi behar da udalerriko gazte kopuruaren gehiengoa batez ere Zabalganen, Lakuan eta Sansomendin bizi dira, nahiz eta auzorik gazteenak Goikolarra, Ali eta Sansomendi diren, hau da gazteen portzentaia auzoko populazio orokorrarekiko gehiengo diren auzoak dira. Sansomendi bi zerrendetan agertzen da eta hori kontuan hartu beharreko datua da, horrek auzo gazte bat adierazten baitigu.

3.- Gazteen emantzipazioa

Gazteen emantzipazioa gazteak egoitza-autonomia modu autonomoan lortzen duen unea da. Bizi-prozesu horretan, gazteek independentzia ekonomiko, sozial eta emozionala lortzen dute beren jatorrizko etxekoen unitateetatik, eta hori oztopatzen dute ibilbide horiek zailtzen dituzten faktore ugari, hala nola lan-prekarietateak edo etxebizitza merkatuko prezio altuek.

Azken urteotan, gazte guztiekiko errespetuz bizi diren gazteen ehunekoak adierazten duen emantzipazio-tasak gainbehera etengabea izan du, eta horrek agerian uzten du, beste behin ere, gazte izatearen kalteberatasuna.

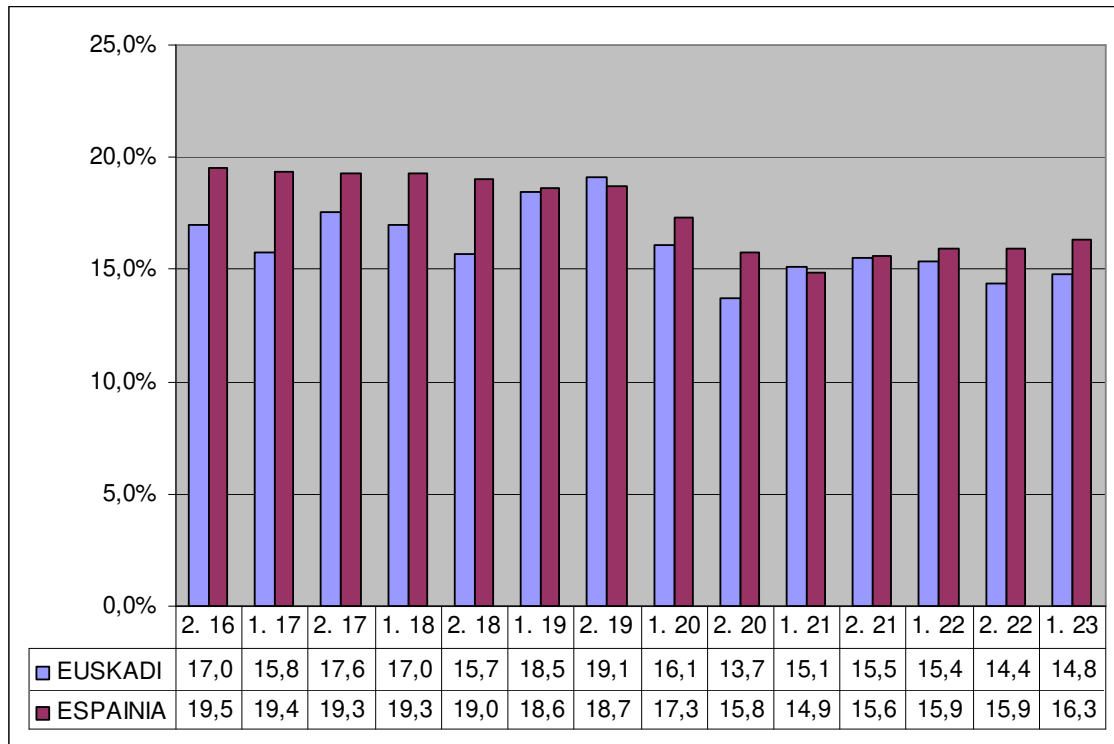
Nazioarteko egoerak, Ukrainako gerra edo Israel eta Palestinaren arteko gatazka eta horren ondorio edo ondorioak, eta azken urtean izandako inflazioaren ondorioz prezioek izandako gorakadak beste krisi bat eragin dute, eta horrek gehiago zaildu ditu gazteen emantzipazio-prozesuak.

Emantzipazioaren Behatokiaren datuek joera hori berresten dute. 2023ko lehen seihilekoko azken datuak aztertzen baditugu, hau da, txosten hau egiteko unean eskuragarri zeuden azkenak, ikus dezakegu Euskadiko emantzipazio-tasa % 14,8koa dela.

Datu hori aurreko urteko % 15,4koarekin alderatuz gero, ikus dezakegu Euskadiko emantzipazio-tasa % 0,6 murriztu dela. Hala ere, 2022ko bigarren seihilekoan emantzipazio-tasa % 14,4 izan zen, eta horrekin alderatuz gero, ikus dezakegu ikasketa-seihilekoan emantzipazio-prozesuek igoera txiki bat izan dutela.

Kontuan hartzen badugu Estatuan emantzipazio-tasa % 16,3koa dela, eta urtebete lehenago % 15,9koa zela, esan dezakegu azken urtean Espainian Euskadin baino askoz ere handiagoa izan dela emantzipazio-tasaren errekupeazioa.

12. grafikoa: 16-29 urteko gazteen emantzipazio-tasa, sei hilekoen arabera

Iturria: Emantzipazioaren Behatokiaren (2023ko 1. hiruhilabete) oinarrituta geuk egina

3.1.- Gazteen lan-merkatua

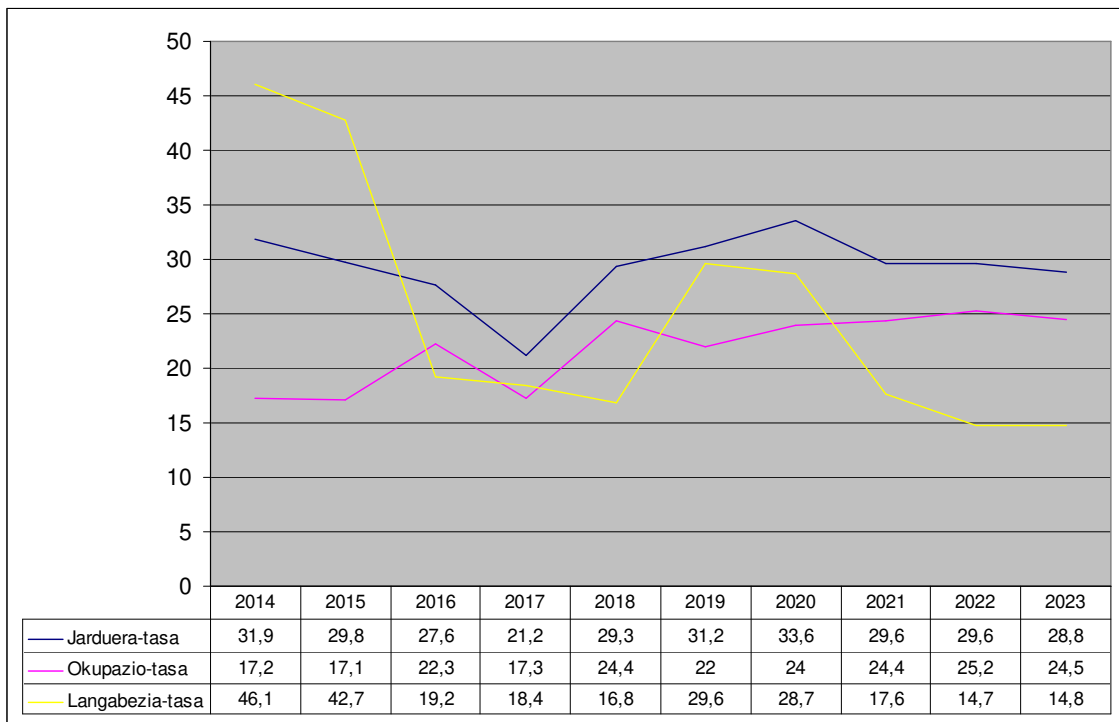
Gazteen emantzipazio-prozesuen oinarrietako bat enplegua da. Diru-iturri nahikoa eta jarraiturik gabe, ezinezkoa da jatorrizko etxea uzteak berezko etxea osatzeko dakarren erronkari aurre egitea. Horregatik, ezinbestekoa da eremu horren egoera ezagutzea, egungo egoeraren diagnostiko eraginkorra egiteko, Gasteizko gazteen emantzipazioa sustatzeko politika eraginkorrak aurrera eramateko oinarri gisa.

Azterketa hori egiteko, honako hauek hartuko ditugu kontuan: gazteen jarduerak, okupazio- eta langabezia-tasak, Lanbide-Enplegu Zerbitzu Publikoan izena emanda egotea, eta lan-baldintzen azterketa.

3.1.1.- Gazteen jarduerak, okupazio- eta langabezia-tasak

Gazteen artean (16-24 urte) enpleguaren bilakaera ikusten laguntzen diguten datuetako bat Eustatek hiru hilean behin eskaintzen dizkigun tasak dira. Araban 16-24 urteko gazteen artean erregistratutako jarduerak eta enplegu-tasak bilakaera ahula izan dute azken urteetan, eta langabezia-tasan daude gorabehera handienak. Urte batzuetan gazteak lan-merkatutik ia kanporatuak izan ziren, % 40tik gorako langabezia-tasekin, eta 50etik gertu egon ziren. Azken urteetan, adierazle hori pixkanaka berreskuratzen joan da, pandemiarekin lotutako datuak alde batera uzten baditugu; izan ere, datu horietan erregistroak % 30era hurbildu ziren berriro. Gaur egun, langabezia dauden gazteen ehunekoa % 14,8koa da, aurreko urtekoaren antzekoa.

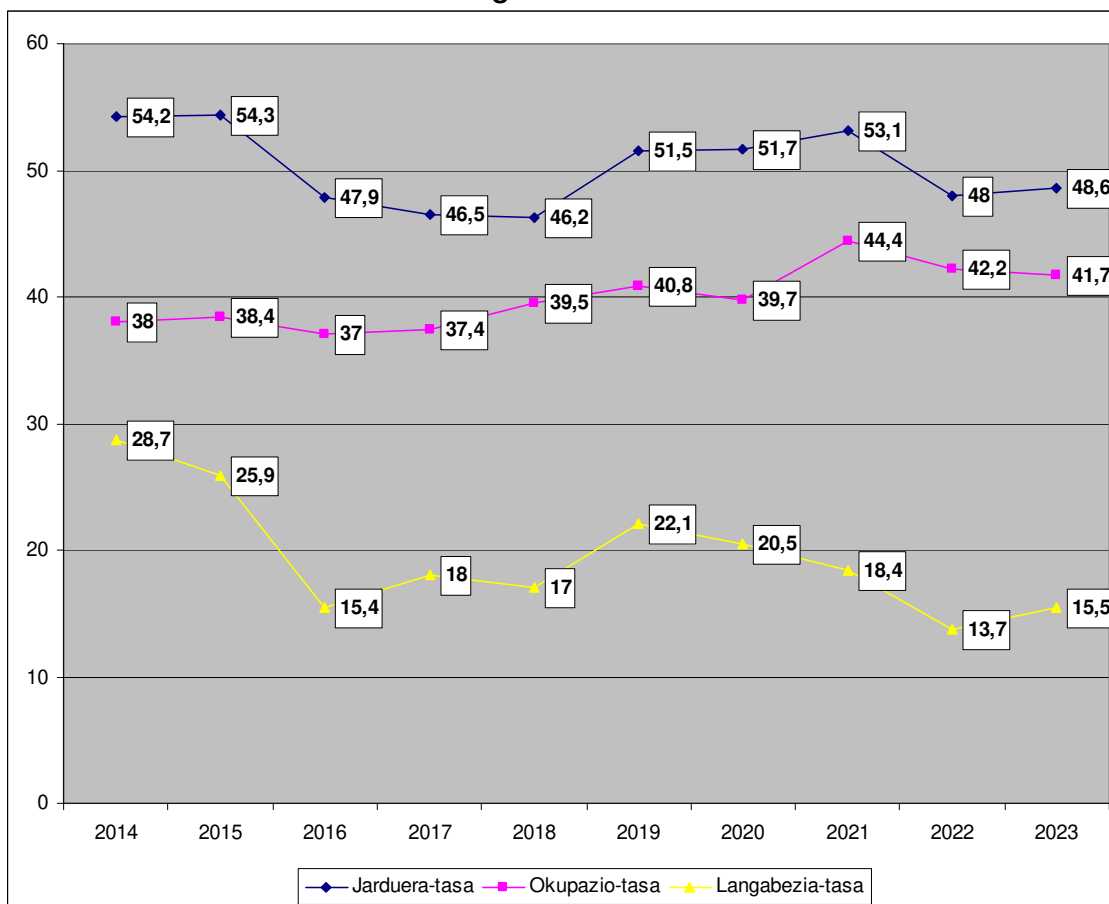
13. grafikoa: 16-24 urteko gazteen jarduera-, okupazio- eta langabezia-tasen bilakaera Araban

Iturria: EUSTAT erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

16-29 urteko gazteengan jartzen badugu arreta, datuak beste era batera ikus ditzakegu grafiko honetan:

14. grafikoa: Arabako 16 eta 29 urte bitarteko gazteen jarduera-, okupazio- eta langabezia-tasak

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Adin-tarte horrek aurrekoak baino informazio gehiago ematen digu; izan ere, prestakuntza-prozesuekin lotutako prozesuek eragin handiagoa dute 16-24 urteko adin-taldean, emantzipazio-prozesuak hasteko adinean dauden 16 eta 29 urte bitarteko adin-taldean baino. Horregatik, oso argigarria da adin-talde horri begirada zabaltzea, enpleguarekin lotutako faktoreak nola eragiten dien jakiteko.

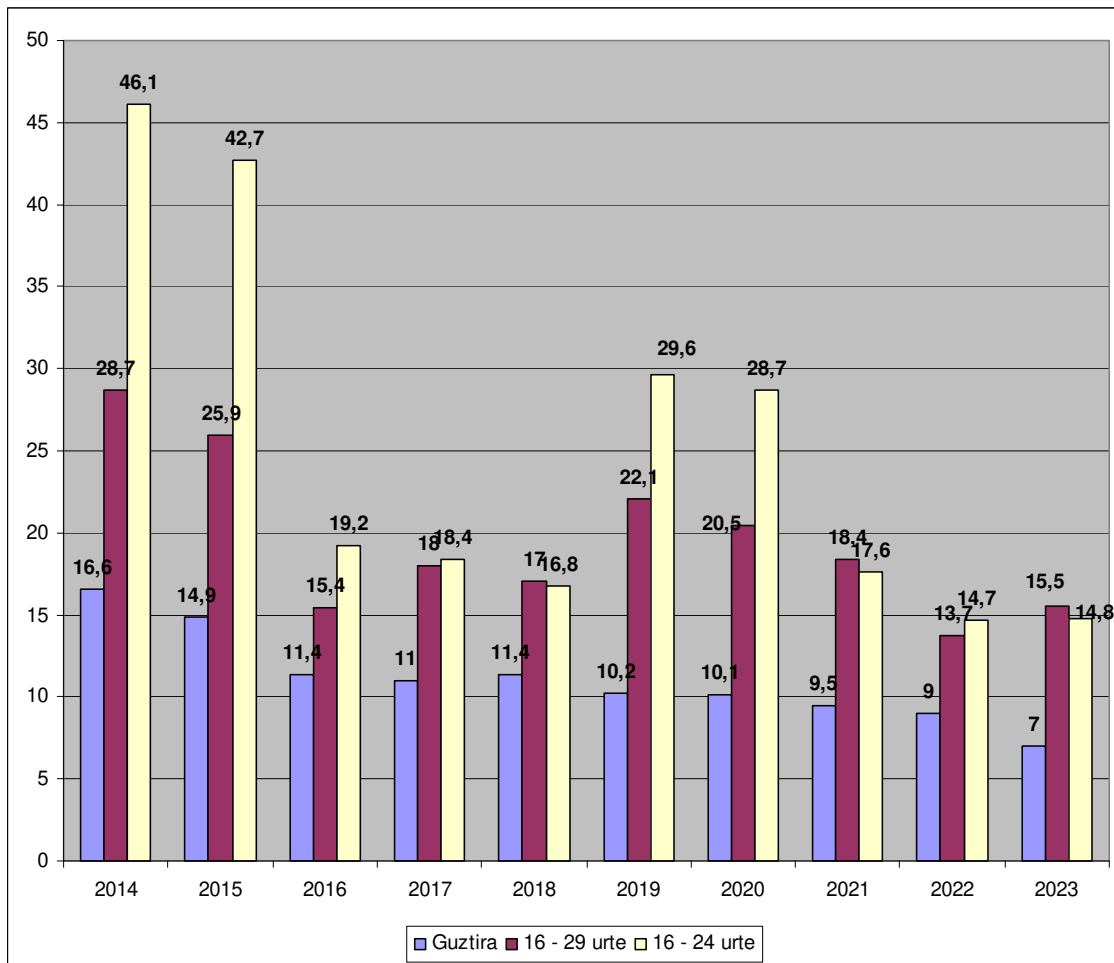
Aurreko grafikoan ikus dezakegunez, aldaketa txiki batzuk gertatu dira aurreko urtearekin alderatuta hiru adierazleetan: jarduera-tasa % 48,6koa izan da, okupazio-tasa % 41,7koa eta langabezia-tasa % 15,5koa. Azken datu hori atzerakada txiki bat izan da aurreko urtearekin alderatuta, aztertutako serie historikoaren daturik onena izan baitzen.

Datu horiek 16-24 urteko adin-taldekoekin alderatzen baditugu, ikusten dugu jarduera- eta okupazio-tasak nabarmen handiagoak direla, % 15 inguruko hazkundeekin; langabezia-tasa, berriz, ia ehuneko puntu bat baino ez da igotzen adin aurreratuenak hartzen dituen taldean.

Biztanleria osoarekin alderatuta, hurrengo grafikoan ikus dezakegu bi adin-tarteetako gazteen langabeziak igoera txiki bat izan duela azken urtean, eta oraindik ere balio askoz handiagoetan dagoela azken urteetan beheranzko

joera izan duen biztanleria orokorrarenak baino, biztanleria gaztearen langabeziaren goranzko joeraren aldean.

15. grafikoa: Langabezia-tasaren bilakaera Araban, adin-taldean arabera

Iturria: Gazteen Euskal Behakia eta EUSTAT erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Grafikoan ikus daitekeenez, biztanleria orokorraren langabezia-tasak behera egiteko joerak 2014ko maximoetatik aurrera jarraitzen du. Azken urteetan, langabezia-tasa nabarmen suspertu da gazteen adin-tarteetan, 2019ko maximoetatik. Langabezia-tasen alde horrek gazteen enpleguaren ezegonkortasunaren ideia bat ematen digu, eta lan-merkatuak gazteak bertatik kanporatzeko duen joera islatzen du, krisi-garaian.

Langabezia-tasaren alde horretaz gain, beste faktore batzuk ere hartu behar dira kontuan, hala nola behin-behinekotasuna edo partzialtasuna, gazteen enpleguaren kalitatea ebaluatzeko.

Ohi bezala, hurrengo atalean, Europako hainbat eremutako gazteen langabezia-tasa finkatuen azaleko azterketa egingo dugu, azterlan honetan tokiko mailan jasotzen diren datuak testuinguruan kokatzeko.

1. taula: 15-24 urteko gazteen langabezia-tasaren alderaketa Europako hainbat eremutan

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Euro area	23,7	22,4	20,9	18,8	16,9	15,7	17,4	16,8	14,0
Danimarka	14,2	12,2	12,2	12,4	10,5	10,1	11,6	10,8	11,5
Alemania	7,7	7,2	7,1	6,8	6,2	5,8	7,1	6,9	5,5
Grezia	52,4	49,8	47,3	43,6	39,9	35,2	35,0	35,5	29,5
Espainia	53,2	48,3	44,4	38,6	34,3	32,5	38,3	34,8	29,3
Frantzia	24,2	24,7	24,5	22,1	20,8	19,5	20,2	18,9	16,9
Italia	42,7	40,3	37,8	34,7	32,2	29,2	29,4	29,7	23,9
Portugal	34,8	32,0	28,0	23,9	20,3	18,3	22,6	23,4	19,9

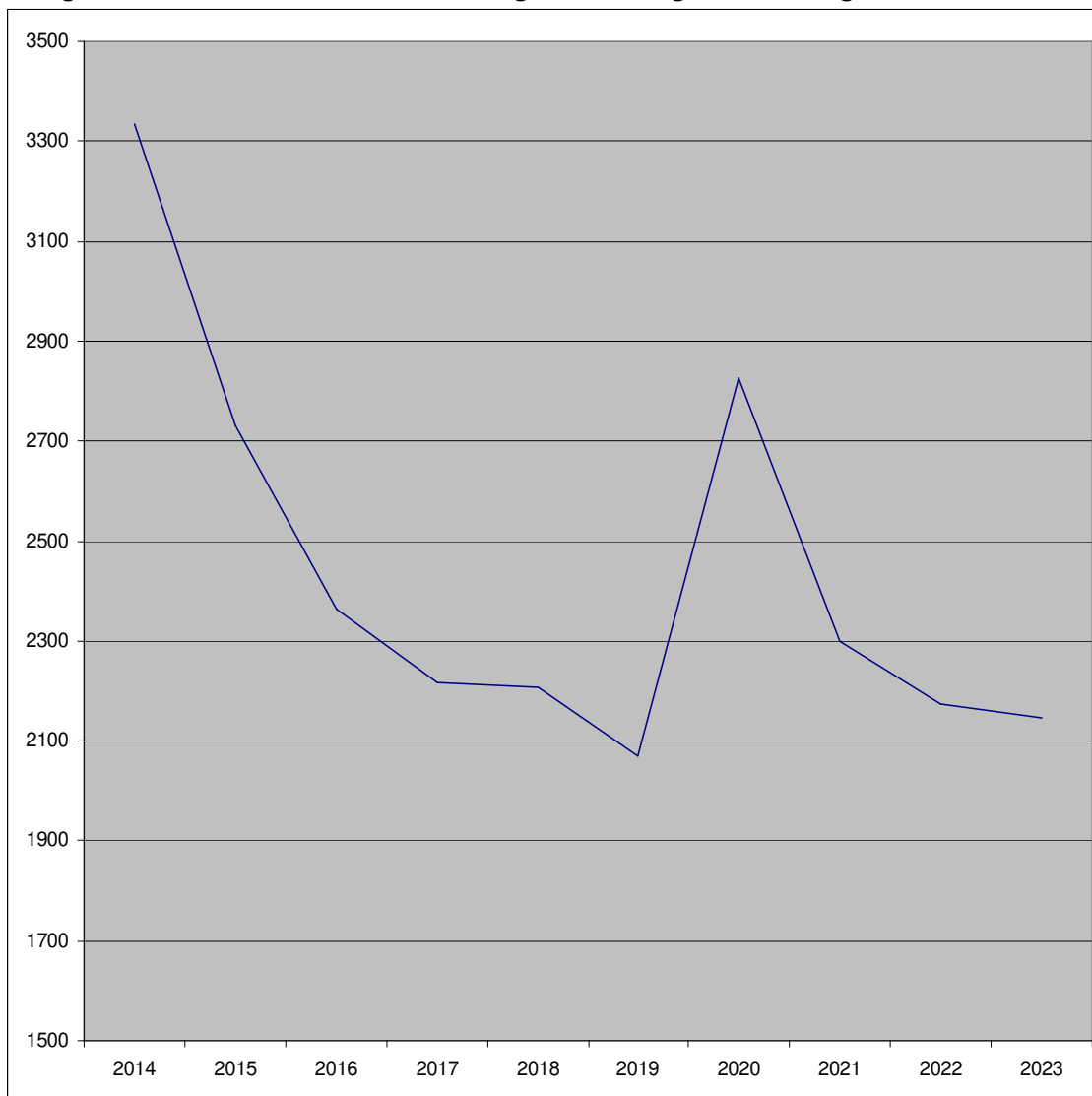
Iturria: Eurostat erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

3.1.2.- Lanbiden izena emandako gazteak

Gure hiriko gazteek enpleguari dagokionez duten errealitateaz zuzenago hitz egiten digun indize bat Lanbideren langabeziaren erregistroetan izena emanda dauden gazteen kopurua da. Kasu honetan, errealitatearen azterketa gehiago doitzeko aukera ematen diguten adin-tarteak segmentatu ditzakegu.

Hurrengo grafikoan ikus daitekeenez, 2023ko urtearen amaieran langabezian zeuden 16 eta 29 urte bitarteko gazteen kopuruak behera egin du pixka bat, aurreko urteko gazteen langabeziari buruzko datuen aldean: 2.174tik 2.145era. Jaitsiera txiki hori gorabehera, oraindik ez dira pandemiaren aurreko erregistroak lortu, eta horrek erakusten du osasun-krisiak eragin sakona izan duela gazteen enpleguan.

16. grafikoa: 16 eta 34 urte bitarteko gazteen langabezia erregistratua Gasteizen

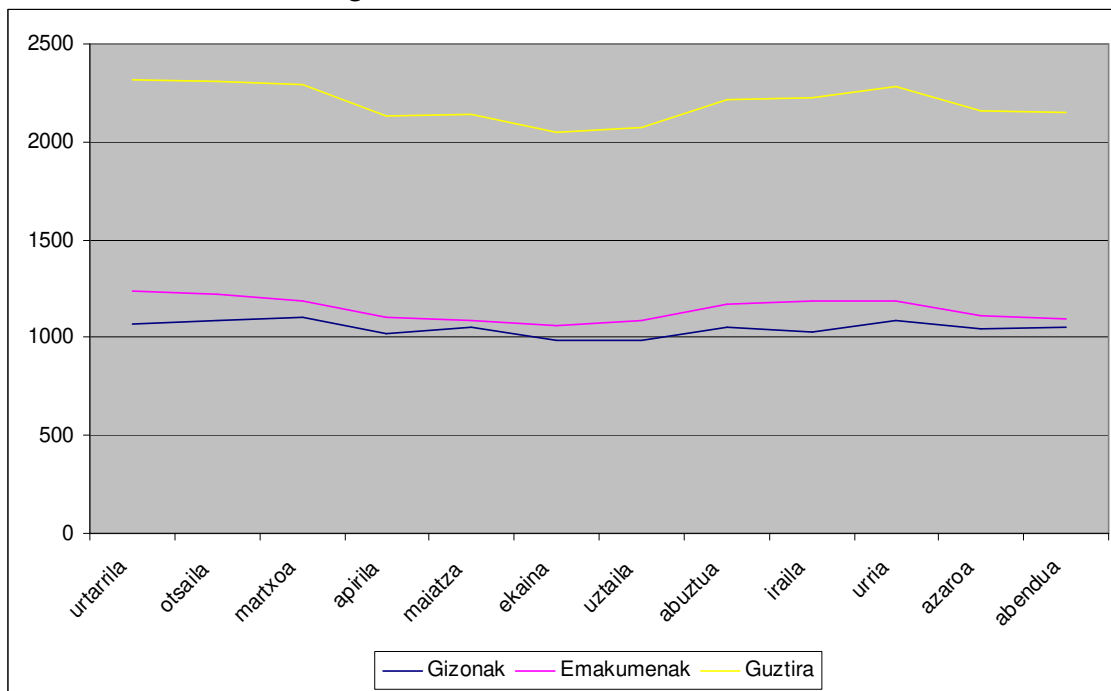

Iturria: Lanbide erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Gasteizko 16 eta 29 urte bitarteko gazteen langabeziak 2023an izan duen hileroko bilakaera aztertzen badugu jarraian ageri den grafikoa erabiliz, lehen hilabeteetan gorakada txiki bat izan dela ikus dezakegu. Joera hori alderantzikatu egin zen urtearen gainerakoan, abuztuan eta urrian izan ezik; izan ere, abuztu eta urrian berriro ere gorakada txiki bat izan zen, urtez urte errepikatzen dena, eta hilabete horietan jarduera ekonomiko ugari uztearekin lotuta dagoena, gazteen enpleguan behin-behinekotasunak duen eragina islatzen duen adierazlea izanik.

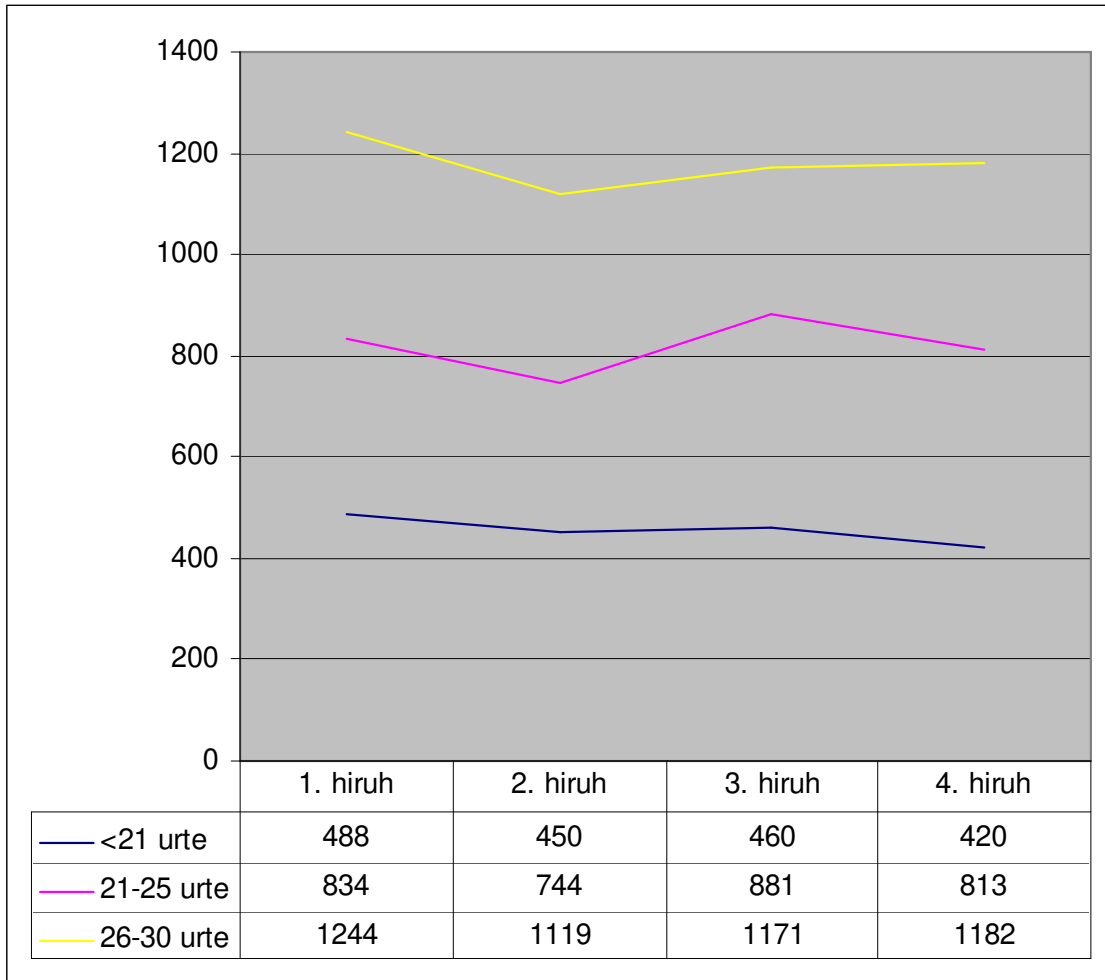
Datuak sexuaren arabera aztertuta, berriz ere ikus dezakegu emakume gazteen zifrak adin bereko gizonenak baino zertxobait handiagoak direla, eta berriz ere berretsi egiten dela sexuaren araberrako lan-merkatuko arrakala.

17. grafikoa: Gasteizen erregistratutako 16 eta 29 urte bitarteko gazteen langabezia, 2023an, sexuaren arabera

Iturria: Lanbide erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

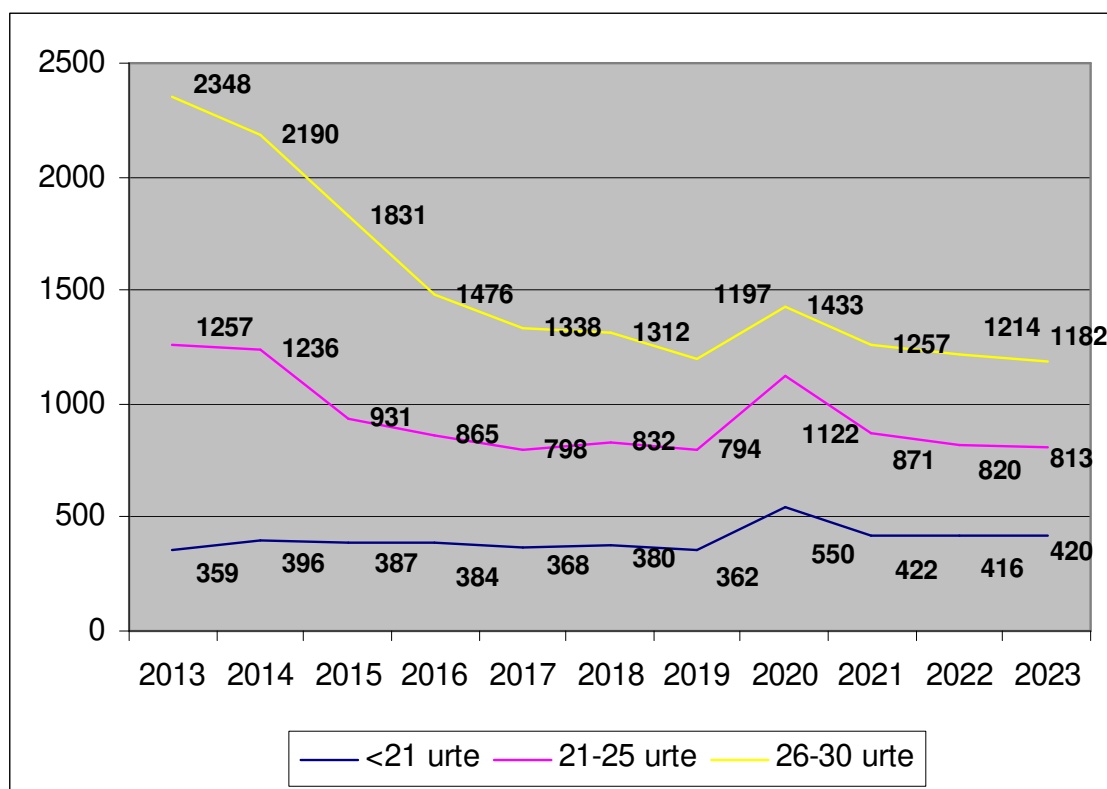
18 grafikoa: Lanbiden izena emandako Gasteizko gazteen bilakaera 2023an, adin-tarteen eta hiruhilekoen arabera

Iturria: Lanbide erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Lanbiden erregistratutako langabeziaren urtearen zehar gure udalerriko gazteek izan duten bilakaera adin-tarteen eta hiruhilekoen arabera aztertuz gero, azken urtean ikusitako beherakada txikia ikus dezakegu. Beherakada hori nabarmena da urte hasieran, baina berriz ere gora egin du urteko azken sei hilekoan.

19. grafikoa: Lanbiden izena emandako Gasteizko gazteen urte arteko bilakaera, adin-tarteen arabera

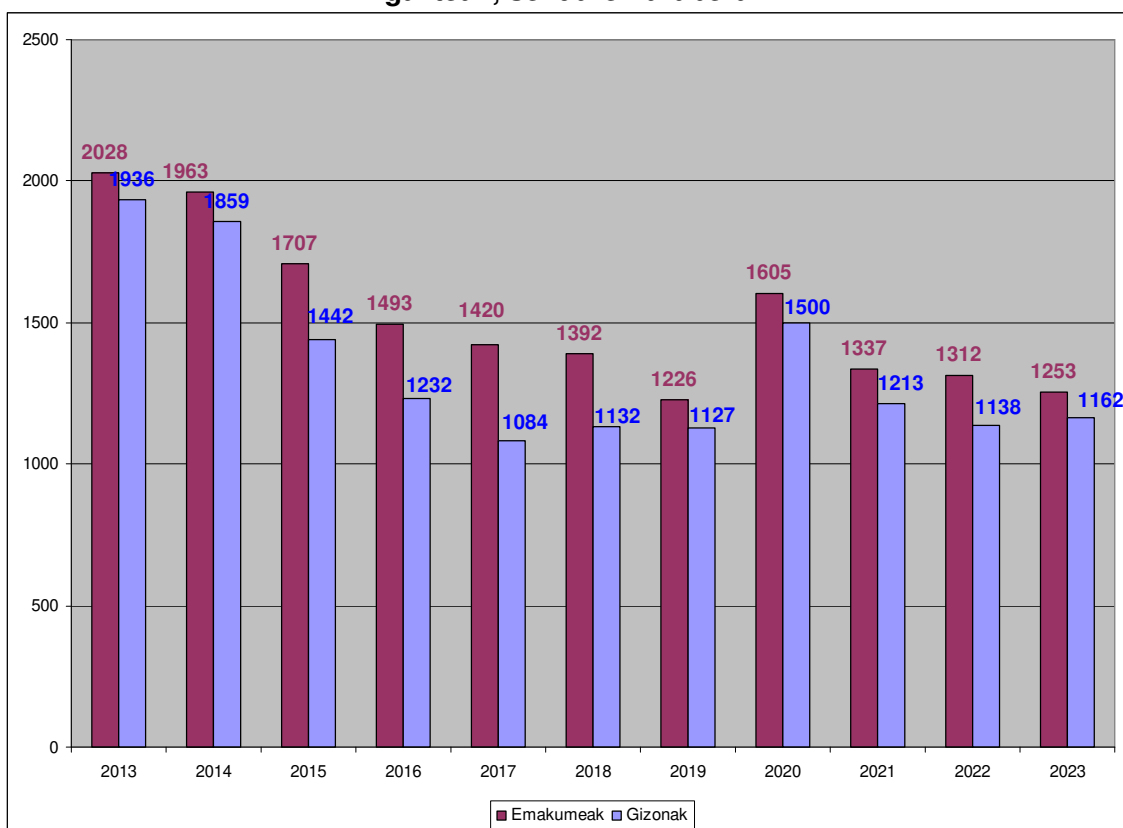

Iturria: Lanbide erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Azken urteetako urte arteko bilakaera aztertuz gero, ikus dezakegu azken urteetako datuen hobekuntza txiki bat egon dela, 21 urtetik beherako pertsonen adin-taldean izan ezik, non gorakada txiki bat izan den. Hobekuntza nabarmenagoa da adin handieneko taldean, 26 eta 30 urte bitartekoetan, Lanbiden izena emandako pertsonen kopurua serie historikoko txikiena baita. Gainerako adin-taldeetan, berriz, langabeziak apur bat gora egiten jarraitzen du, eta talde horietan oraindik ez dira berreskuratu pandemiaren aurreko erregistroak, eta beste behin egiaztatu da biztanleria gazteari eragin diola gehien osasun-larrialdiak eragindako krisiak, eta zailena duela pandemiaren aurreko mailetara itzultzea, lan-erreformarako, enpleguaren egonkortasunaren bermerako eta lan-merkatuaren eraldaketarako premiazko neurriei buruzko enplegu-lege berria indarrean jarri den arren.

Adin goiztiarretan lana aurkitzeko zailtasun horrek atzerapena eragiten du gazteak gure hirian emantzipatzeko prozesuan, kolektibo horrek ongizate-estatuari eusten laguntzeko egin ditzakeen ekarpenak ahuldu egiten dira, eta erretiratzeko baldintzak okertu egiten dira etorkizunean.

20. grafikoa: Lanbiden izena emanda dauden Gasteizko 16 eta 30 urte bitarteko gazteak, sexuaren arabera

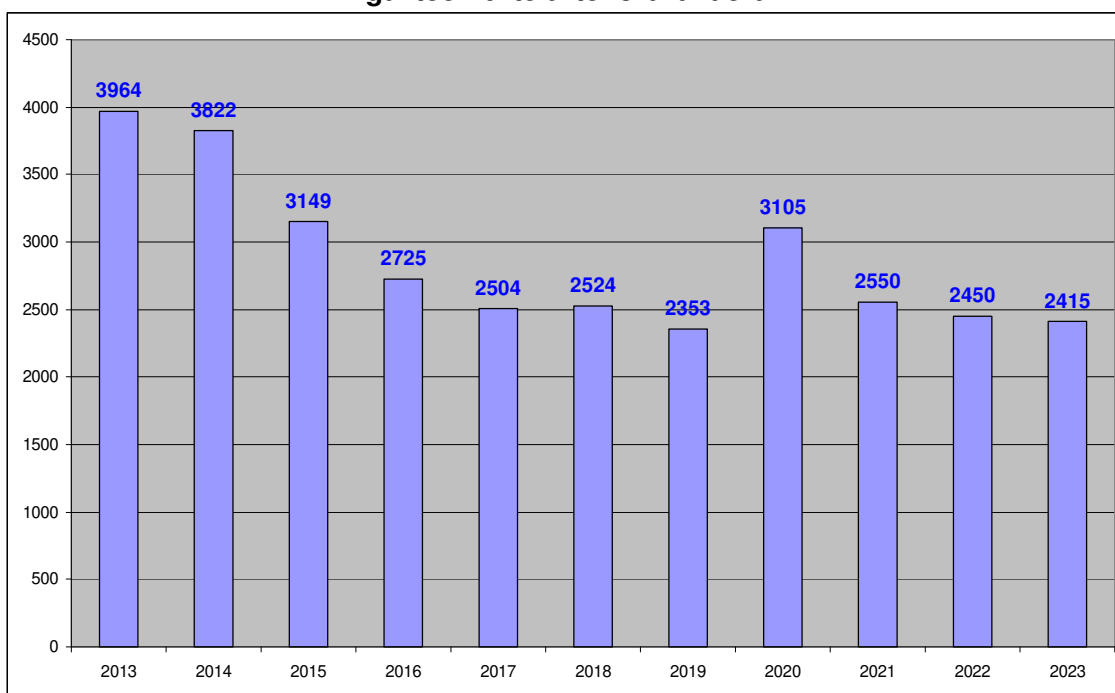

Iturria: Lanbide erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Datuak sexuaren aldagaia kontuan hartuta aztertzen baditugu, ikus dezakegu azken urtean ez dela ia aldaketarik izan Lanbiden izena emandako gazteen kopuruan. Egia da emakume gazteen artean langabeen kopurua zertxobait jaitsi dela, baina gizon gazteen taldean gorakada txiki bat izan da.

Hobekuntza hori gorabehera, aurreko urteetan bezala, emakumeak dira aldagai horretan zifra handienak dituztenak, eta horrek agerian uzten du emakume gazteak diskriminazio bikoitza jasaten duela lan-merkatuan sartzean gazte izateagatik eta emakume izateagatik.

21. grafikoa: Lanbiden izena emanda dauden Gasteizko 16 eta 30 urte bitarteko gazteen urte arteko bilakaera

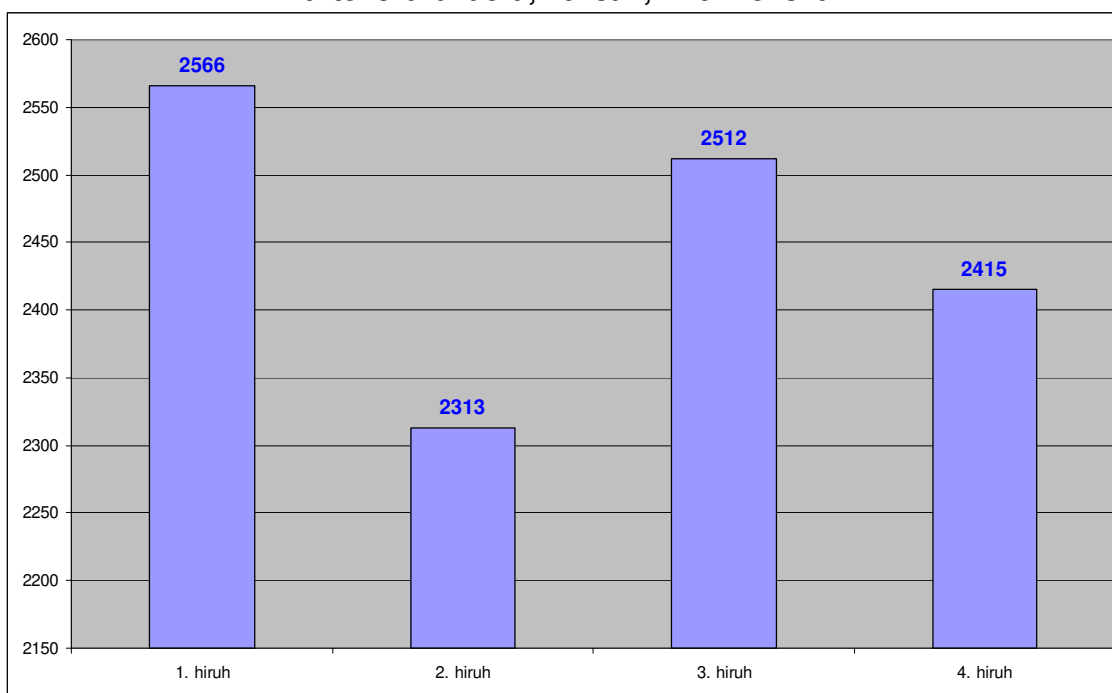
Iturria: Lanbide erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Lanbiden izena emanda dauden 16 eta 30 urte bitarteko gazteen datuek azken urteetan izan duten bilakaera ikusita, ikus dezakegu beheranzko joera bat egon dela, eta 2020an bakarrik eten dela osasun-krisiaren ondorioengatik.

Joera hori gorabehera, azken urteetako zifren jaitsiera moteldu egin da, eta 2.500 gazte inguru egonkortu dira azken zazpi urteetan, 2020an erregistratutako ezohiko datuak alde batera utzita.

Datu horiek erakusten dute gazte askok ezin dutela lan-merkatuan sartu eta diru-sarrera egonkorak dituztela adin horietan, eta diru-sarrera horiek funtsezkoak direla emantzipazio-prozesuei ekiteko orduan.

22. grafikoa: Gasteizen izena emanda dauden 16 eta 30 urte bitarteko gazteen urteko bilakaera, 2023an, hiruhilekoka

Iturria: Lanbide erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Enplegu-eskatzaille gisa Lanbiden izena emanda dauden Gasteizko 16 eta 30 urte bitarteko gazteei dagokienez 2023an gertatutakoaren bilakaeran arreta jarrita, ikus dezakegu beheranzko joera dagoela urtean zehar, eta horrek zuzendu egiten dituela urteko lehen hilabeteetan erregistratutako datuen igoerak.

Nabarmentzekoa da datu horrek urteko bigarren hiruhilekoan izan duen beherakada; izan ere, hirugarren hiruhilekoan nabarmen egin du gora, eta horrek agerian uzten du gazteak aldi baterako eta egonkortasunik gabe erabiltzen direla, eta horrek zenbait enpresatan jarduerarik ez dagoen aldietan kaleratzea eragiten duela.

3.1.3.- Gazteen lan-baldintzak aztertzea

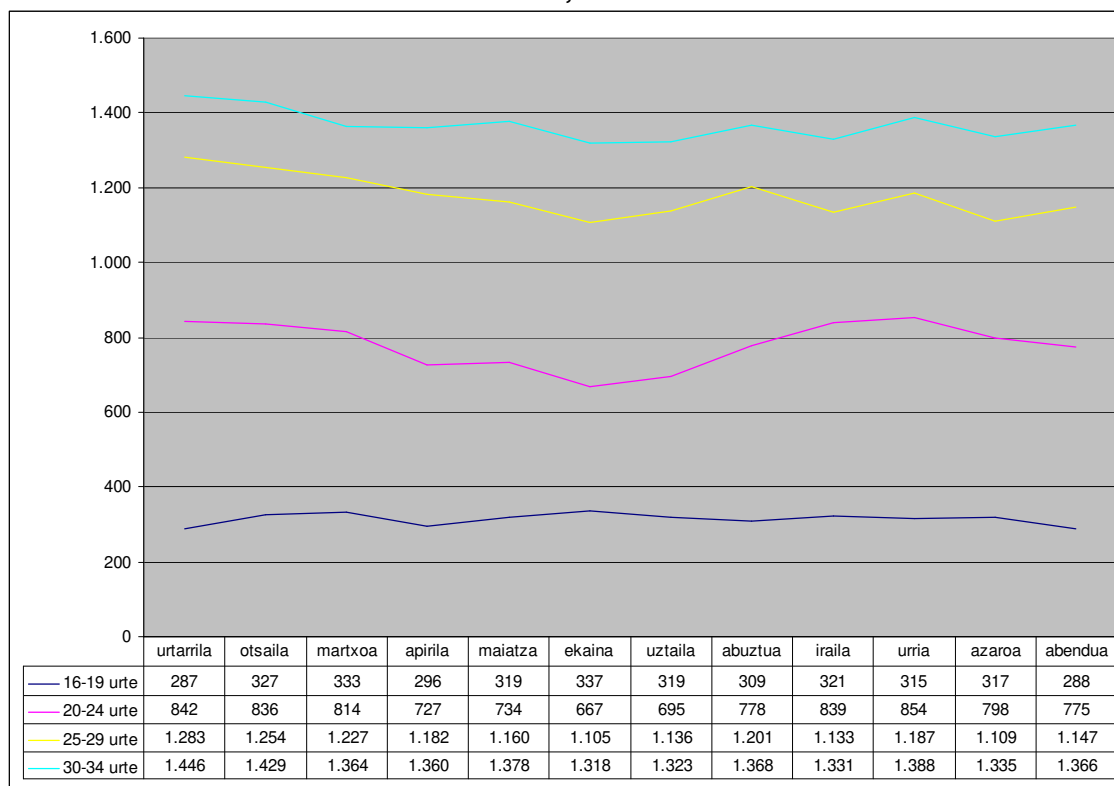
Gazteen prekaritate-baldintzak edo enpleguaren kalitatea aztertzeko, Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoak (Lanbide Euskadin eta SEPE Estatuan) ematen dizkigun zenbait datu ditugu. Gure hirian hilero sinatzen diren kontratuen kopuruak, adin-tarteen arabera, Gasteizko gazteen enpleguaren kalitatea ebaluatzeko balio dezake.

Gasteizko gazteek urtean zehar sinatutako kontratuen kopurua asko aldatzen da, baina apirilean eta ekainean erregistroek nabarmen egiten dute behera adin-talde guztietan, aurreko urteetako joerei jarraiki. Horrek agerian uzten du gazteen enpleguari lotutako urtarokotasuna, Gasteizko lan-merkatuari malgutasuna emateko erabiltzen dena.

Kontratu gehien sinatzen dituzten adin-taldean azterketari erreparatzen badiogu, esan dezakegu kontratu gehienak 30 urtetik 34 urtera bitarteko

adinean daudela, eta horrek adierazten du adin horietan laneko ezegonkortasuna konstantea dela.

23. grafikoa: Gasteizen erregistratutako kontratu kopuruaren bilakaera, adinaren arabera, 2023an

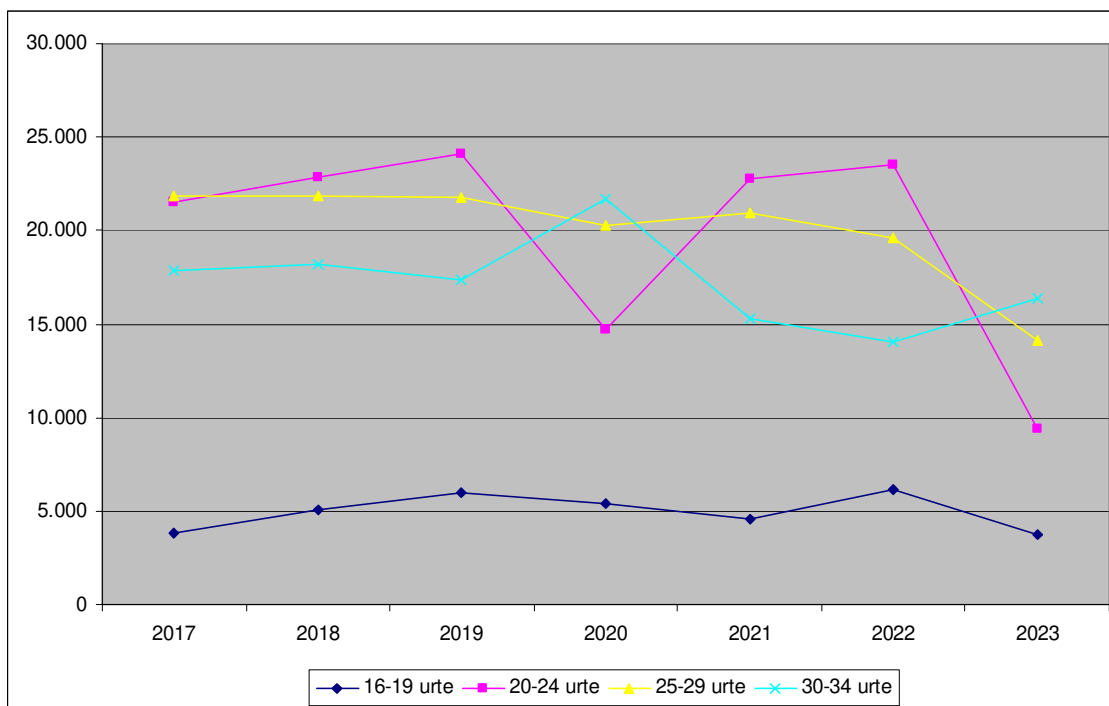
Iturria: SEPE erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Zifra absolutuetan ikus daitekeenez, 2023an Gasteizen sinatutako 180.000 kontratuetatik 43.657 kontraturo, horien % 24, 16 eta 34 urte bitarteko gazteek sinatu zituzten. Ehuneko hori aurreko urtean erregistratutako datuekin alderatzen badugu, ikus dezakegu 2023an 2022an baino kontratu gehiago sinatu diren arren (180.000 eta 120.000, hurrenez hurren), gazteek sinatutako kontratuen kopuru absolutua jaitsi egin dela: 2022an 63.346 ziren, eta 2023an 43.657. Horren ondorioz, nabarmen jaitsi da gazteek sinatutako kontratuen ehunekoa kontratu guztien aldean (% 53 eta % 24, hurrenez hurren).

Hurrengo grafikoan, Gasteizen azken 7 urteetan sinatutako kontratuen kopurua ikus daiteke, adin-tartearen arabera. Pandemiak eragindako 2020ko urte anomaloa igarota, 2019an erregistratutako antzeko zifrak erregistratu dira berriro, 20-29 urteko adin-tarteetan izan ezik, horietan kontratazio guztien kopurua nabarmen jaitsi baita.

Ondorio hori lotuta egon daiteke Enpleguaren Legea indarrean sartzearekin, lan-erreformarako premia neurriei, enpleguaren egonkortasunaren bermeari eta lan-merkatuaren eraldaketari dagokienez. Lege hori enpleguaren behin-behinekotasunaren aurka borrokatzeko diseinatu zen, eta horri egotz dakizkioke jaitsiera horiek kontratazio-kopuruan.

24. grafikoa: Gasteizen gazteei sinatutako kontratuen bilakaera, adin-tarteen arabera

Iturria: SEPE erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

3.1.4.- Enpleguari buruzko hausnarketa

Beste urte batez, langabeziak neurri handiagoan eragiten die Gasteizko gazteei, hiriko biztanleria orokorrarekin alderatuta. Lan-erreformarako, enpleguaren egonkortasunaren bermerako eta lan-merkatuaren eraldaketarako premiazko neurriei buruzko abenduaren 28ko 32/2021 Legea 2022an ezarri ondoren ere, neurri horien eragina ez da hain nabarmena izan gazteengan Gasteizko gainerako biztanleengan baino.

Gazteen lana aldakorra denez, herriko lan-eremura egokitzeko erabiltzen dira. Joera nagusia da kontratu ezegonkorak kateatzea soldata- eta aldi baterako baldintzei dagokienez, eta kontratu finkoak ez dira oso ohikoak oraindik.

Udalerriko gazteen enpleguaren egoerak urtaro- eta denbora-izaeraren arabera izaten jarraitzen du. Errealitate horrek nabarmen eragiten dio gazteek independizatzeko duten gaitasunari; izan ere, diru-sarrera iraunkorrak eta nahikoak ez izateak independentziaren hasiera oztopatzen du, bizimodu independente batek dakartzan erantzukizunak bete ezin izatearen ziurgabetasunagatik.

Oraindik ere nabarmena da gizon gazteek eta emakume gazteek irabazten dutenaren arteko soldata-desberdintasuna. Generoen arteko diru-sarreraren arrakalak desberdintasunak eragiten ditu bizitzako alderdi erabakigarrietan, emantzipazioan adibidez, finantza-egonkortasuna funtsezkoa baita.

3.2.- Etxebizitza eskuratzea

Enpleguaz gain, etxebizitza bat izatea da gazteen emantzipazio-prozesuak oinarritzen diren beste zutabe nagusia. Horregatik, gazteek higiezin merkatuari dagokionez duten egoera aztertzea funtsezkoa da beren bizi-proiektuak garatzeko dituzten zailtasunak ezagutzeko.

Eusko Jaurlaritzaren Etxebizitzaren Euskal Behatokiaren arabera, 2024ko apirilaren 1ean 36 urtetik beherako 4.118 etxebizitza-eskatzaille zeuden Gasteizen; horietatik 3.697 udalerrian erroldatuta zeuden gazteak ziren eta 421 ez. Datu horiek aurreko urtean erregistratutako 3.014 eskatzaileekin alderatzen baditugu, urte bakar batean eskaria % 36,6 igo dela ikus dezakegu.

3.2.1.- Alokairuko etxebizitza librea

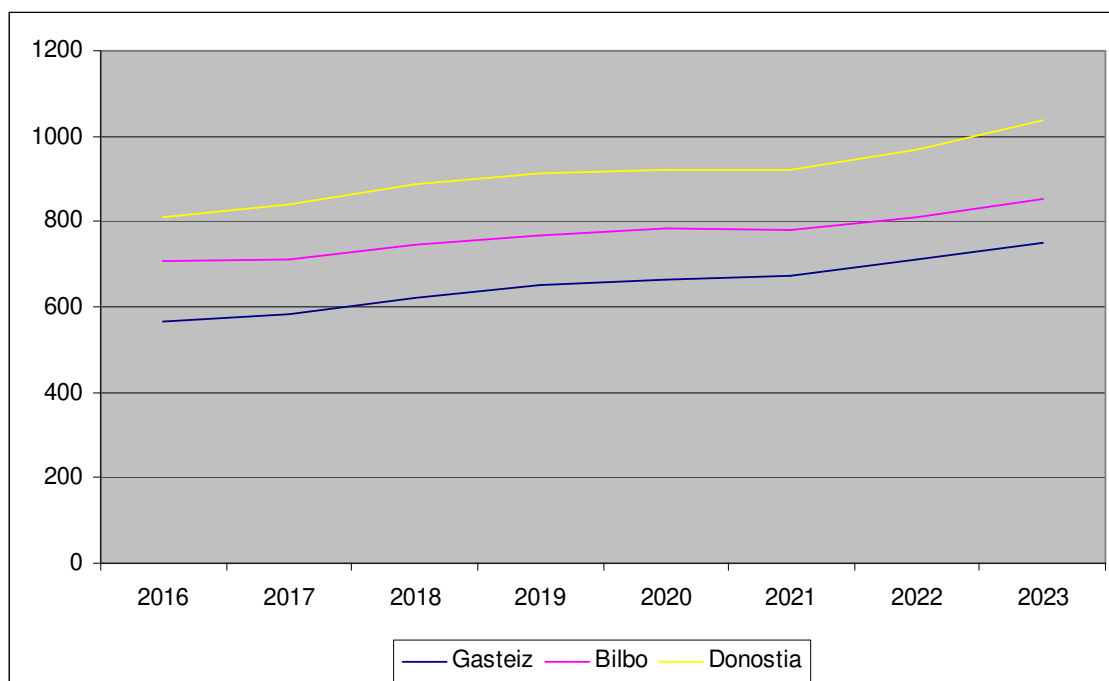
Azterlanek agerian uzten dute gazteek etxebizitza bat jabetzan izatea gustatuko litzaikeela, haiek bizi dituzten egoera ekonomikoak direla-eta, alokairuko higiezin merkatua emantzipatzeko lehen aukeratzat hartu behar izaten baitute.

Horregatik, oso garrantzitsua da gure udalerrian alokairuko etxebizitzaren merkatuak nola eboluzionatzen duen jakitea, gazteen emantzipazio-prozesuetan duen eragina ebaluatu ahal izateko.

Eusko Jaurlaritzaren alokairu-merkatuaren estatistikaren (EMAL) arabera, 2023an Gasteizen erregistratutako alokairu librearen hileko batez besteko errenta 750,5 eurokoa da, hau da, 9,1 euro hileko metro koadroko. Prezio horiek % 5,5eko igoera ekarri dute, aurreko urtean erregistratutako alokairuaren batez besteko prezioaren 711,3 euroen aldean.

2016an ezarri zenetik Eusko Jaurlaritzaren fidantza-gordailuan erregistratutako datuen bilakaera aztertzen badugu, ikus dezakegu Gasteizko alokairu librearen prezioak etengabeko igoera izan duela aztertutako aldirian, 2016ko batez besteko 565 eurotik 2023ko 750,5era igaro baita, hau da, % 32,8ko igoera.

25. grafikoa: Alokairu libreko batez besteko prezioen bilakaera EAEko hiru hiriburuetan

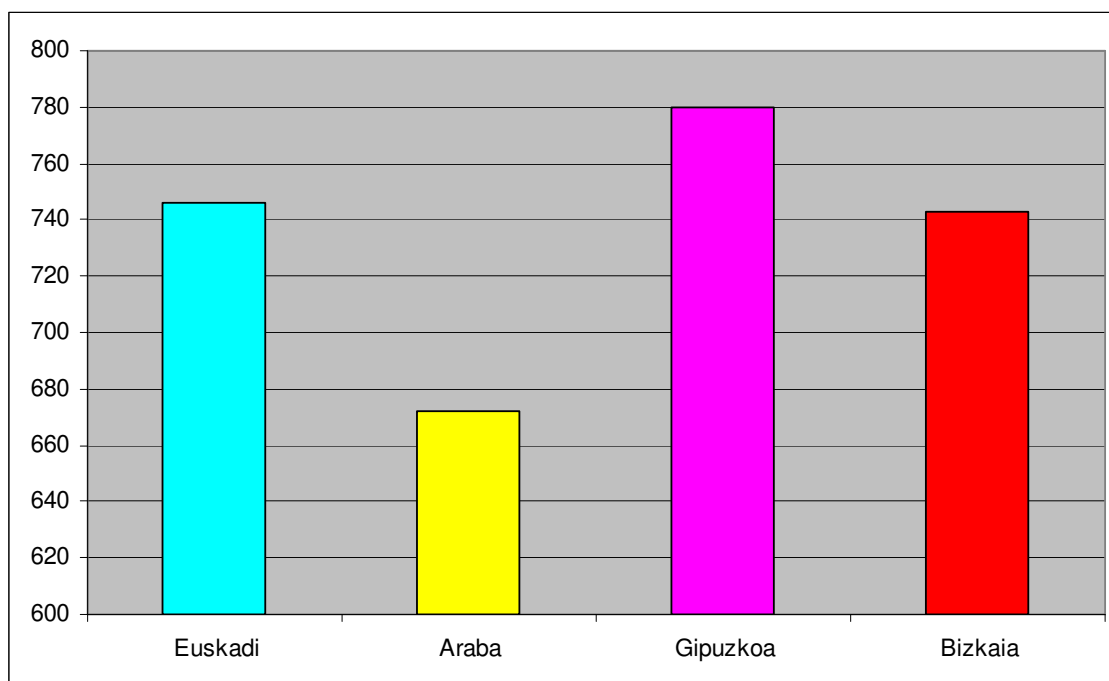

Iturria: Eusko Jaurlaritzaren alokairu-merkatuaren estatistikaren (EMAL) datuetan oinarrituta geuk egina

Euskal AEko hiru hiriburuetan alokairuaren batez besteko prezioek denboran izan duten bilakaera alderatzen badugu, ikus dezakegu hiru hirietan prezioen goranzko bilakaera konstantea izan dela, 2021ean erregistratu zen euspena izan ezik. Izandako hazkundeak gorabehera, Vitoria-Gasteiz da oraindik ere alokairu librearen balio txikienak dituen euskal hiriburua, hileko batez besteko 750,5 euroko errentarekin; Bilbon, berriz, 853,3 eurokoa da, eta Donostian, 1036,5 eurokoa.

Lurralde historikoen arabera hileko batez besteko errentari erreparatuz gero, ikus dezakegu Araban etxebizitza libre baten hileko batez besteko alokairuaren prezioak Euskal Autonomia Erkidegoko gainerako lurralde historikoetan baino handiagoak direla: 672,4 euro, Bizkaian 742,6 euro, Gipuzkoan 779,9 euro eta Euskadiko batez bestekoa 745,9 euro.

26. grafikoa: Alokairu libreko batez besteko prezioak, lurralde historikoaren arabera

Iturria: Eusko Jaurlaritzaren alokairu-merkatuaren estatistikaren (EMAL) datuetan oinarrituta geuk egina

EAEko preziorik baxuenak izan arren, gure hiriko gazteentzako alokairu librearen prezioek beren hileko diru-sarrera garbien % 30eko muga gainditzen jarraitzen dute, hori baita gazteek etxebizitzarekiko duten gainzorpetzea saihesteko muga.

Gazteen Euskal Behatokiak argitaratutako 'Etxebizitza-emantzipazioaren kostua Euskadin 2022' txostenaren arabera, alokairuko etxebizitza librea eskuratzeko kostua, hau da, 18 eta 29 urte bitarteko gazte soldatadun batek alokairuko errenta ordaintzeko erabili beharko lukeen hileko soldata garbiaren ehunekoa % 51,9 izango litzateke 2022an, 2021ekoa baino zertxobait handiagoa (% 51,3).

2. taula: Gazte batek alokairu librea ordaintzeko erabiltzen duen soldataren ehunekoa, lurralde historikoen arabera

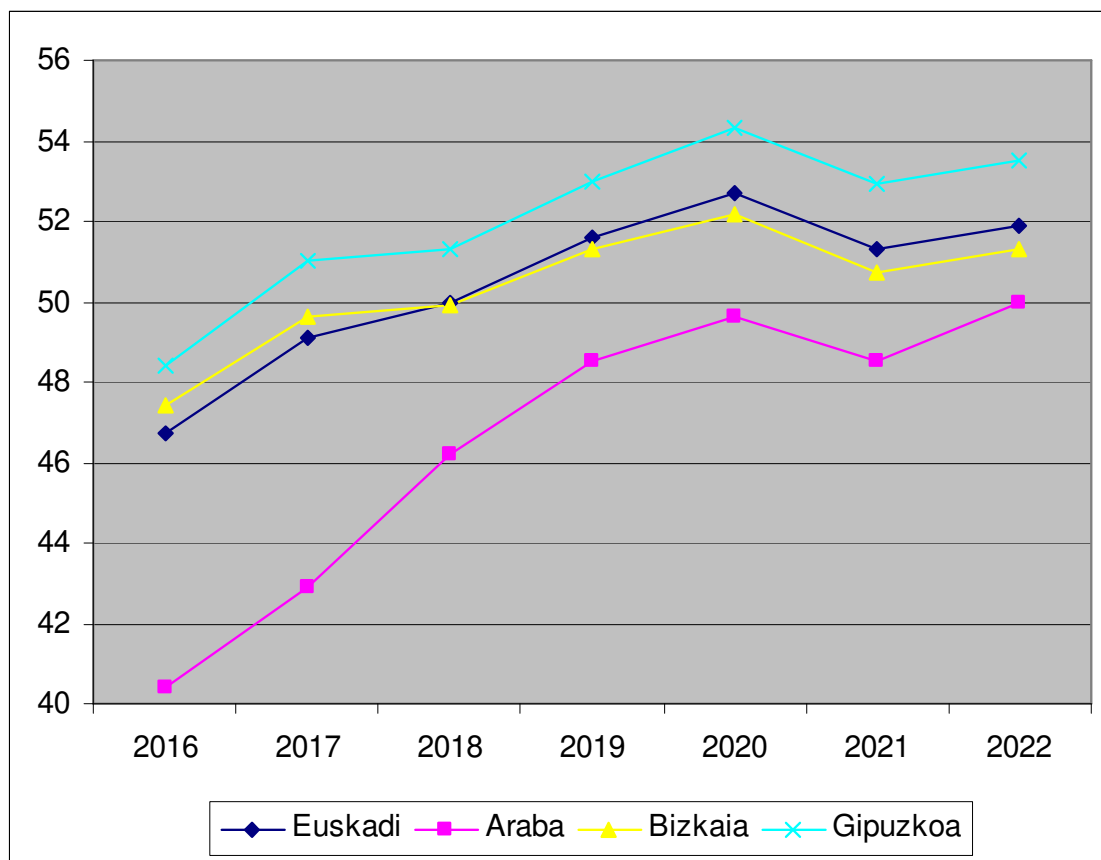
	Euskadi	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa
2016	46,7	40,4	47,4	48,4
2017	49,1	42,9	49,6	51,0
2018	50,0	46,2	49,9	51,3
2019	51,6	48,5	51,3	53,0
2020	52,7	49,6	52,3	54,3
2021	51,3	48,3	50,5	52,6
2022	51,9	50,0	51,3	53,5

Iturria: "Etxebizitza-emantzipazioaren kostua Euskadin 2022". Gazteen Euskal Behatokia.

Azken datu hori lurralde historikoen arabera aztertuz gero, ikus daiteke Araban gazte baten alokairu libreari aurre egiteko ahalegina gainerako lurraldeetan baino pixka bat txikiagoa dela: % 50ekoa da, Bizkaian % 51,3koa eta Gipuzkoan % 53,5koa, eta igoera txikiak izan dira lurralde-eremu guztietan. Alde txiki hori gorabehera, zifra horiek nabarmen gainditzen dute hileko

gastuaren muga markatuko lukeen % 30eko muga, etxebizitzaren ordainketagatiko gainzorpetzea saihesteko diru-sarrerei dagokienez.

27. grafikoa: Alokairuko etxebizitza librea eskuratzeko kostuaren bilakaera, lurralde historikoaren arabera (soldata garbiaren %)

Iturria: "Etxebizitza-emantzipazioaren kostua Euskadin 2022". Gazteen Euskal Behatokia.erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Arreta denboraren bilakaeran jarrita, ikus dezakegu pandemiari lotutako 2021ean erregistratutako anomalia igaro ondoren, goranzko joerak jarraitu duela hiru lurraldeetan 18 eta 29 urte bitarteko gazteek alokairuko etxebizitza librea eskuratzeko kostuari dagokionez. Igoera horren arrazoia da alokairuaren prezioak berreskuratu egin zirela 2022an, eta gazteen soldatek bilakaera txarragoa izan zutela.

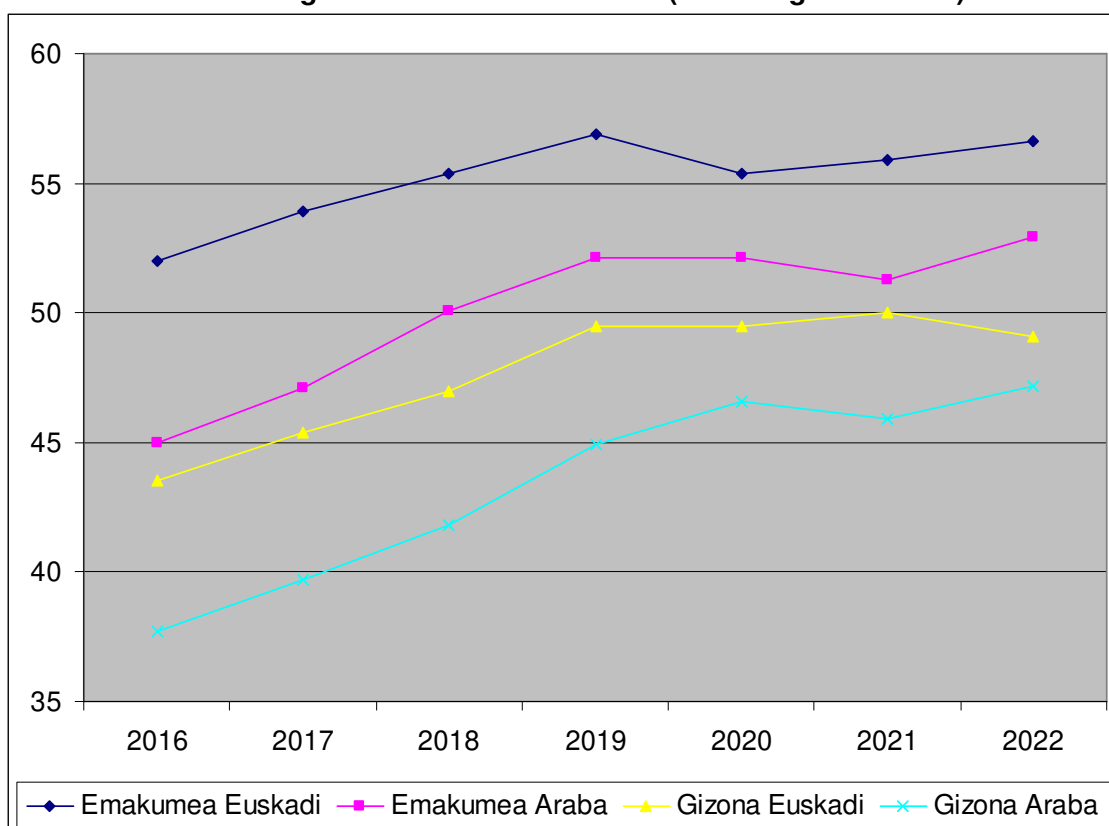
Datu hori kontuan hartuta, ikus dezakegu Araba dela oraindik ere alokairua eskuratzeko kosturik txikiena duen lurraldea, baina denbora-bilakaera aztertuz gero, gainerako lurraldeekiko distantziak murriztu egin direla ikus dezakegu. 2016an, Arabako kostua Euskadiko batez bestekoa baino % 6,3 txikiagoa zen; 2022an, ordea, alde hori % 1era jaitsi zen, eta horrek erakusten digu adierazle horrek okerrera egin duela gure lurraldean azken urteetan, alokairu librea ordaintzeko soldata garbiaren % 40,4 baitzen 2016an, eta % 50, berriz, 2021ean.

Etxebizitza librea alokairuan eskuratzeko kostuari dagokionez, 18 eta 29 urte bitarteko gazteen artean sexuaren arabera dagoen aldeari erreparatzen badiogu, ikusiko dugu bai Euskadin bai Arabako lurralde historikoan alde

nabarmena dagoela emakume gazteen eta gizon gazteen datuen artean. Emakume batek bere soldata garbiaren % 56,6 erabili behar du Euskadin etxebizitza libre bat alokatzeko, eta % 52,9 Araban; gizon batek, berriz, % 49,1 Euskadin eta % 47,2 Araban.

Bai neskek bai mutilek beren gain hartu behar duten ahalegin ekonomikoaren alde horiek aurreko ataletan ikus daitekeen sexuen arabera soldata-arrailan dute azalpena. Arrakala hori mantendu egiten da bai Euskadin bai Araban, baina azken kasu horretan zertxobait txikiagoa da. Gaur egungo joerak urrundu egiten du alokairuko etxebizitza librea eskuratzeko kostua gehiegizko zorpetzea saihesteko gehieneko ehuneko markatzen duen soldata garbiaren % 30eko mugatik.

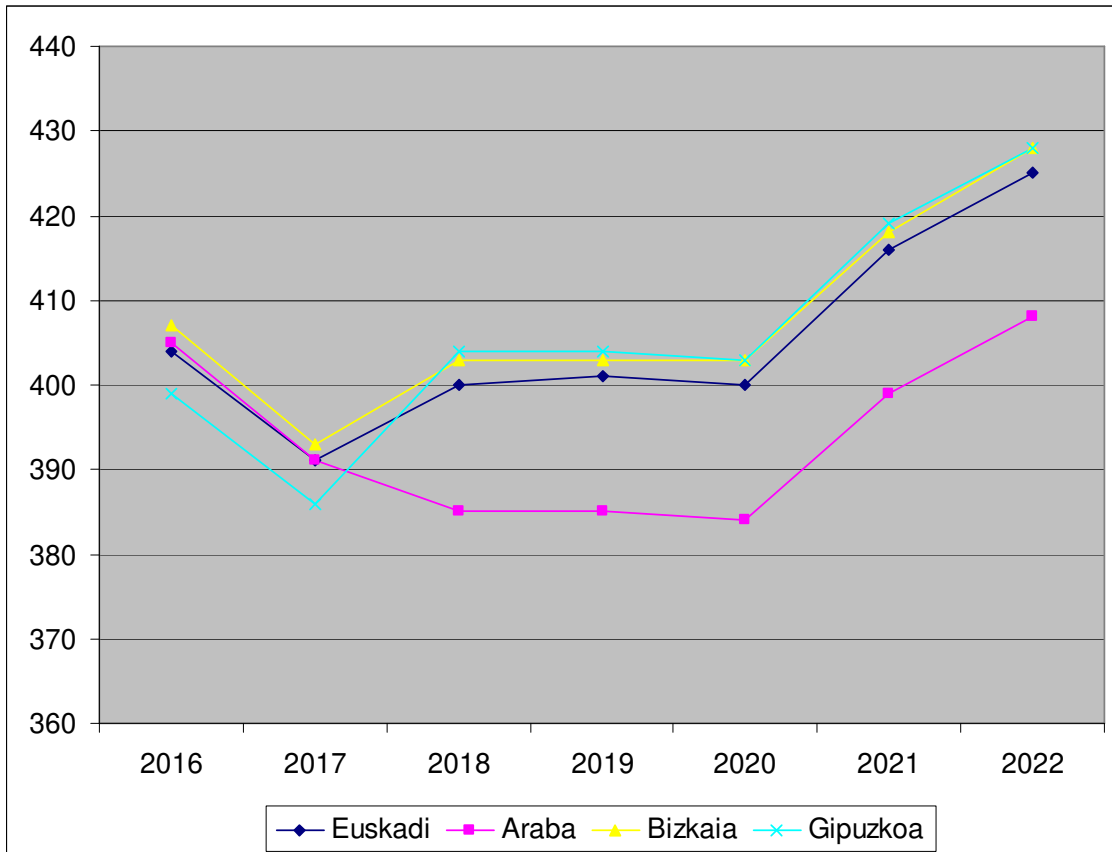
28. grafikoa: Alokairuko etxebizitza librea eskuratzeko kostua, 18 eta 29 urte bitarteko gazteen sexuaren arabera (soldata garbiaren %)

Iturria: "Etxebizitza-emantzipazioaren kostua Euskadin 2022". Gazteen Euskal Behatokia. erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

18 eta 29 urte bitarteko gazteentzat lurralde historikoaren arabera etxebizitza libre bat alokatzeko gehieneko errenta onargarriari dagokionez, esan dezakegu informazioa dugun azken urtean, hau da, 2022an, muga hori 3 lurraldeetan handitu zela. Euskadin, gazte batek gehienez 425 euro bideratu ditzake alokairua ordaintzera; Araban, berriz, 408 euro, eta Gipuzkoan eta Bizkaian 428 euro. Kopuru horiek erakusten digute Arabako gazteen soldatak Euskadiko gainerako lurraldeetakoak baino txikiagoak direla.

29. grafikoa: Etxebizitza libre baten alokairuko gehieneko errenta onargarriaren bilakaera, lurralde historikoaren arabera (eurotan)

Iturria: "Etxebizitza-emantzipazioaren kostua Euskadin 2022". Gazteen Euskal Behatokia.erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

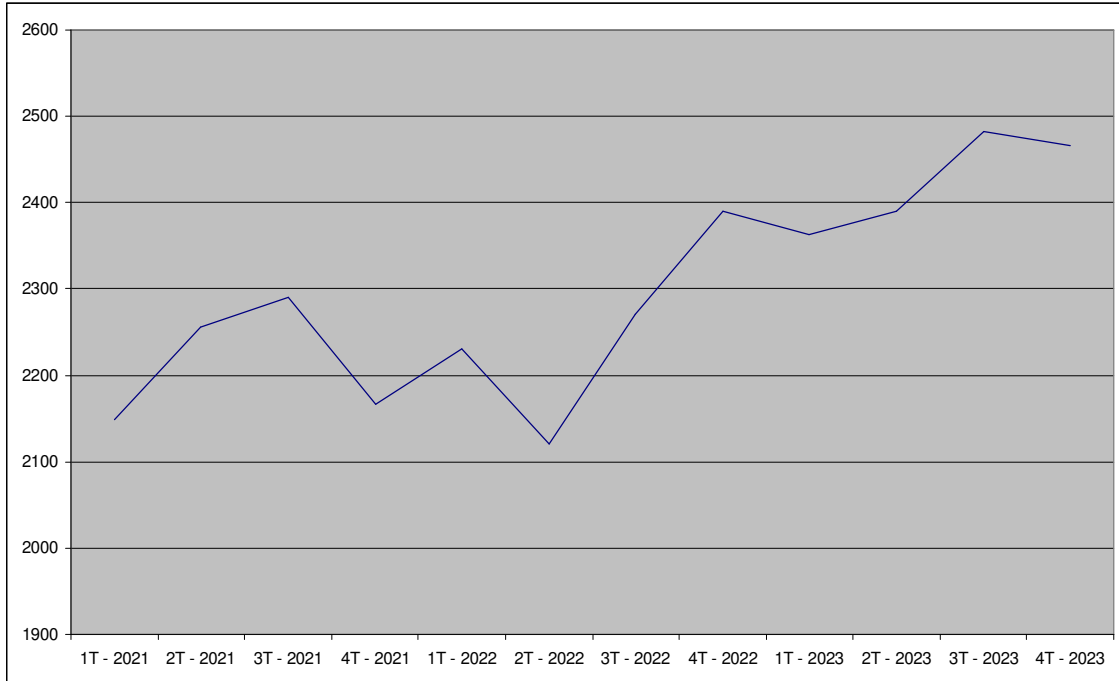
Jarrai dezakegu baieztatzen jasotako soldatak etxebizitza jabetzan zein alokairuan eskuratzeko muga bat dakarrela. EAeko soldatak estatuko altuenetakoak diren arren eta azken urteetan izandako igoera gorabehera, etxebizitzaren eta alokairuen prezioak ere herrialdeko garestienetakoak izaten jarraitzen du, eta, beraz, emantzipazio goiztiarrerako aukerak txikiak izaten jarraitzen du.

3.2.2.- Jabetzako etxebizitza libre

Gasteizko jabetzako etxebizitza librearen prezioak gorantz jarraitzen du. Vitoria-Gasteizko Etxebizitzaren Behatokiaren datuen arabera, 2023an Gasteizko jabetzako etxebizitza librearen metro koadroko prezioa 2.466,08 eurokoa izan zen, hau da, aurreko urtean baino % 3,2 gehiago, hau da, 2.390,03 euro metro koadroko.

Azken hiru urteetako etxebizitzaren prezioa aztertuz gero, urtetik urtera etengabe egin du gora: 2021eko lehen hiruhilekoan metro koadroko 2.148,23 euro erregistratu ziren, eta 2023ko laugarren hiruhilekoan, berriz, 2.466,08 euro. Zifra horien arabera, etxebizitzak % 14,8 egin du gora aldi horretan.

30. grafikoa: Etxebizitza librearen kostuaren bilakaera Gasteizen (euroak/m²)

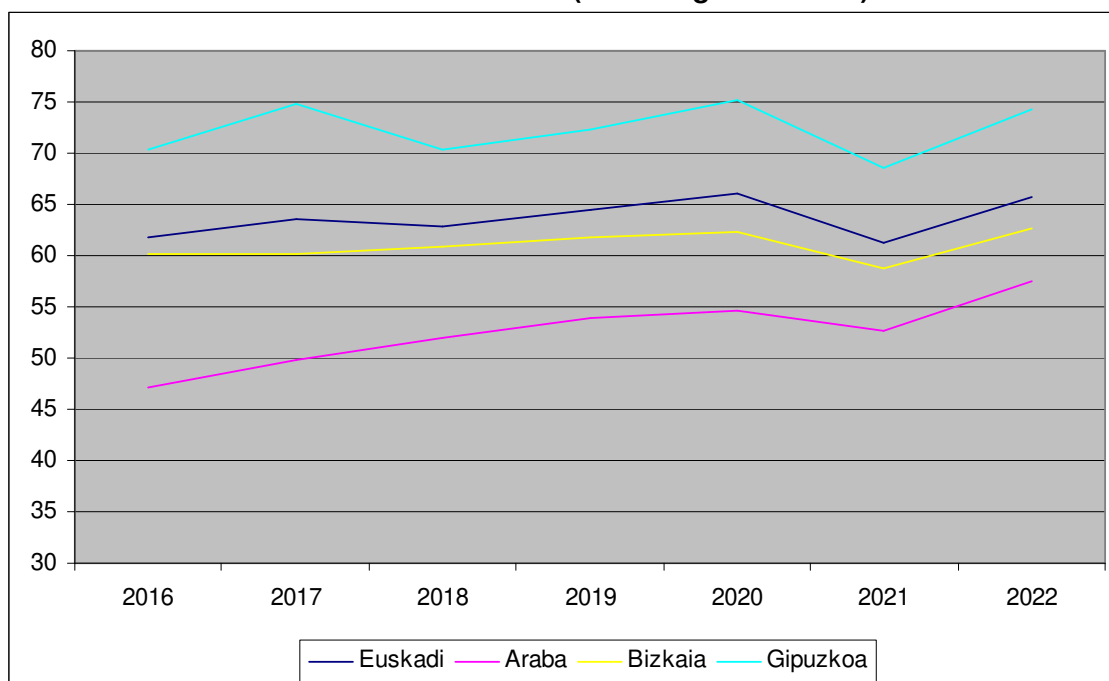
Iturria: Gasteizko Etxebizitzaren Behatokia erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina.

Gazteen Euskal Behatokiak 2024. urtearen hasieran argitaratutako "Etxebizitza-emantzipazioaren kostua Euskadin 2022" txostenean jasotako datuen arabera, etxebizitza librea jabetzan eskuratzeko kostua Euskadin gazteek duten soldata garbiaren % 56,9 da. Ehuneko horiek aldatu egiten dira azterketaren xede den lurralde historikoaren arabera. Araban soldata garbiaren % 49,7 da, Bizkaian % 54,3 eta Gipuzkoan % 64,2.

Adierazle horrek hazkunde handia izan du aurreko urtean erregistratutako datuen aldean: % 52,9 Euskadin eta % 45,4 Araban. Ehuneko handi horiek direla eta, balio horiek guztiak merkatu librean etxebizitza batek izan beharko lukeen gehieneko prezio onargarriaren oso gaineratik daude, hipoteka-kuotaren edo alokairu-errentaren lehen hilekoa, gehienez, hileko soldata garbiaren % 30 izan zedin.

Azken urteetako bilakaera aztertuz gero, goranzkoa izan dela ikus dezakegu, baina ez dugu kontuan hartzen 2021eko urtea, pandemiari lotuta etxebizitzaren prezioak behera egin zuena. Araban kostuak Euskadiko gainerako lurraldeetan baino txikiagoa izaten jarraitzen duen arren, ikus dezakegu azken urteetan goranzko joera nabarmenagoa izan dela gure lurraldean, eta Bizkaiarekiko eta Gipuzkoarekiko aldea murriztu egin dela. Ehuneko horiek onartezinak dira oraindik ere, ikuspuntu ekonomikotik, gazteentzat.

31. grafikoa: Etxebizitza librea jabetzan eskuratzeko kostuaren bilakaera, lurralde historikoaren arabera (soldata garbiaren %)

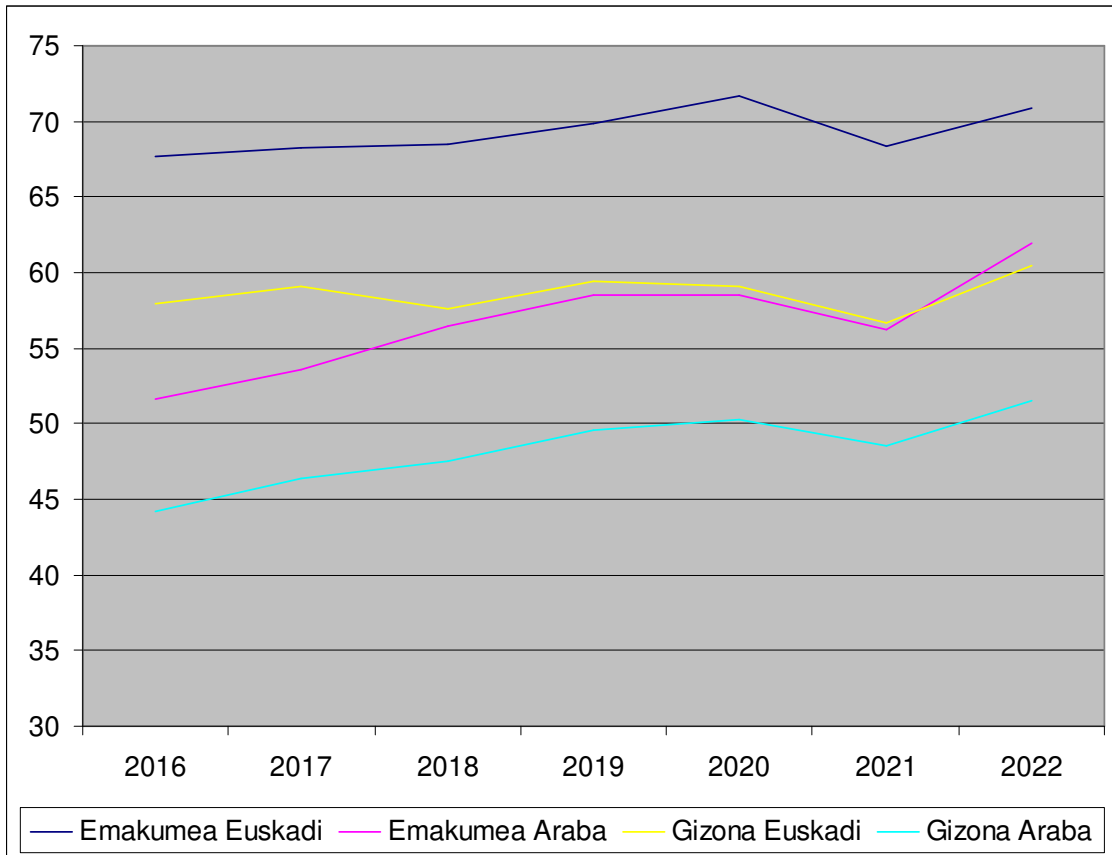

Iturria: "Etxebizitza-emantzipazioaren kostua Euskadin 2022". Gazteen Euskal Behatokia. erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Etxebizitza librea jabetzan eskuratzeko kostuari dagokionez 18 eta 29 urte bitarteko gazteen artean dagoen sexuaren arabeko aldea aztertuz gero, ikus daiteke bai Euskadin, bai Arabako lurralde historikoan, argi eta garbi bereizten dela kostu hori emakume gaztea edo gizon gaztea den.

Eskura ditugun azken datuen arabera, emakume gazte batek etxebizitza librea eskuratzeko soldata garbiaren % 70,9 da Euskadin, eta % 62 Araban; Euskadiko gizon gazte batek, berriz, soldata garbiaren % 60,5eko ahalegina egiten du, eta % 51,5ekoa Araban. Bai neskek bai mutilek beren gain hartu behar duten ahalegin ekonomikoaren alde garrantzitsu horiek aurreko ataletan ikus daitekeen sexuen arabeko soldata-arrailan dute azalpena, eta hala Euskadin nola Araban mantentzen da.

32. grafikoa: Etxebizitza librea jabetzan eskuratzeko kostuaren bilakaera, 18 eta 29 urte bitarteko gazteen sexuaren arabera (soldata garbiaren %)

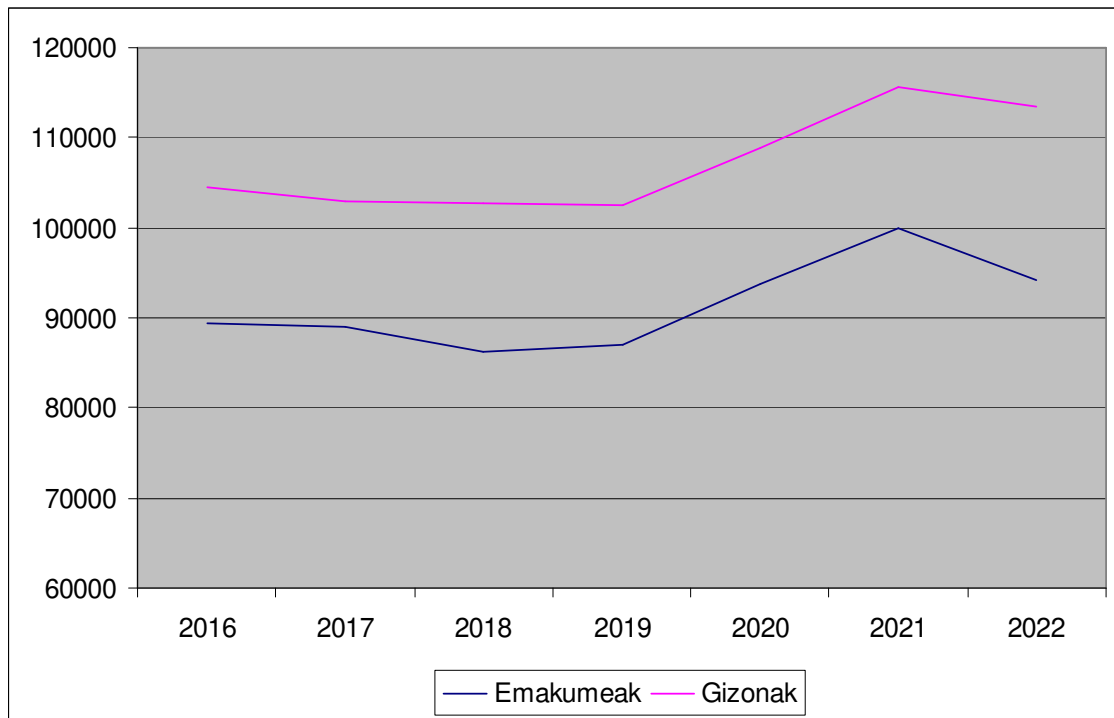
Iturria: "Etxebizitza-emantzipazioaren kostua Euskadin 2022". Gazteen Euskal Behatokia.erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Gehieneko prezio onargarriak, eurotan, etxebizitza batek merkatu librean izan beharko lukeen prezioa adierazten du, hipoteka-kuotaren edo alokairu-errentaren lehen hilekoa, gehienez, hileko soldata garbiaren % 30 izan zedin.

Arabaren kasuan, balio horrek gora egin du aztertutako aldian, 2016an 97.858 euro izatetik 2022an 101.582 euro izatera igaro baita. Bilakaera horren arrazoia da 18 eta 29 urte bitarteko gazteen soldata igo egin dela aldi horretan, eta horrek erraztu egin duela gazteek jabetzako etxebizitzaren merkatuan sartzeko aukera.

Gazteen erosteko ahalmenaren igoera hori gorabehera, Arabako etxebizitza librearen erosketa-prezioak gure lurralde historikoko gazte batek bere gain har dezakeen gehieneko prezio onargarriaren gainetik daude oraindik ere. 2022an, alde hori 92.954 eurokoa izan zen Araban, eta, beraz, % 91,5eko igoera beharko litzateke gure lurraldeko gazteen soldatan, etxebizitza librea erosi ahal izateko, soldata garbiaren % 30 gainditu gabe.

33. grafikoa: Gazte batek etxebizitza librea erosteko gehieneko prezio onargarriaren bilakaera Araban, sexuaren arabera (eurotan)

Iturria: "Etxebizitza-emantzipazioaren kostua Euskadin 2022". Gazteen Euskal Behatokia. erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Arabian 18 eta 29 urte bitarteko gazte batek etxebizitza librea erosteko duen gehieneko prezio onargarriaren bilakaera sexuaren arabera kontuan hartzen badugu, ikus dezakegu alde nabarmena dagoela haien erosteko ahalmenaren eta haien erosteko ahalmenaren artean. Arabako emakume gazte batek 94.085 euroko etxebizitza libre bat erostean kostua bere gain har dezakeen bitartean, gizon gazte batek 113.373 euro ordaindu beharko lituzke, 19.288 euroko aldea, alegia. Adierazle horrek agerian uzten ditu, beste behin ere, emakumeen eta gizonen arteko soldata-arrakalaren ondorio negatiboak.

Arabian gazte batek etxebizitza librea erosteko izan dezakeen gehieneko prezio onargarriaren bilakaerari erreparatzen badiogu, ikus dezakegu behatutako azken urtean beherakada nabarmena izan dela, 2021ean 106.832 eurokoa izatetik 2022an 101.582 eurokoa izatera igaro baita, eta horrek adierazten du gure lurralde historikoan gazteen soldatek okerrera egin dutela.

Prezio horiek eta gazteen batez besteko soldatak batuta, gazte batek jabetzako etxebizitza librearen merkatuan sartzeko duen kostuak % 30etik gorakoa izaten jarraitzen du, hori baita etxebizitza bat modu jasangarrian erosteko hipotekaren ordainketari aurre egiteko gomendatutako muga. Egungo soldatekin eta prezioekin, nekez bete daiteke ehuneko hori, eta are gutxiago banaka pertsona bakarrek etxeetan.

3.2.3.- Jabetzako etxebizitza babestua

Etxebizitza eta Hiri Agenda Ministerioak argitaratutako etxebizitza babestuaren batez besteko balio tasatuaren arabera, azken urtean etxebizitza babestuaren metro koadroko prezioa aldatu egin da lurralde historikoaren arabera.

2023an, Araban, Etxebizitza eta Hiri Agenda Ministerioaren datuen arabera, metro karratua 1.101 eurokoa da, Bizkaian 1.127,4 eurokoa eta Gipuzkoan 1.107,6 eurokoa. Kopuru horiek behera egin dute Araban (% 1) eta Gipuzkoan (% 0,5); Bizkaian, berriz, gora (% 2,5).

Etxebizitza babestua da, oro har, EAEko eta, bereziki, Arabako gazteen emantzipaziorako aukera nagusia; izan ere, hori da gehiegizko ahalegin ekonomikoan erori gabe bizitegi-aukera ahalbidetzen duen bakarra.

3.2.1.- Etxebizitzari buruzko hausnarketa

Gazteek etxebizitza eskuratzeko duten problematika berretsi egiten da beste behin ere. Etxebizitzak garestiak direnez, dela merkatu librean alokatzeko, dela erosteko, ia ezinezkoa zaie etxebizitza baldintza horietan erostea.

Gazteak, beren ezegonkortasun ekonomikoa dela eta, alokairua aukeratzera behartuta daude, baina nahiago lukete jabe izan finantza-baldintzek hipoteka lortzeko aukera emango baliete.

Etxebizitza eskuratzeko gaitasun ekonomikoari dagokionez, alde nabarmena dago gizon eta emakume gazteen artean; izan ere, soldata altuagoei esker, etxebizitza lortzeko zailtasun ekonomiko gutxien dituzte.

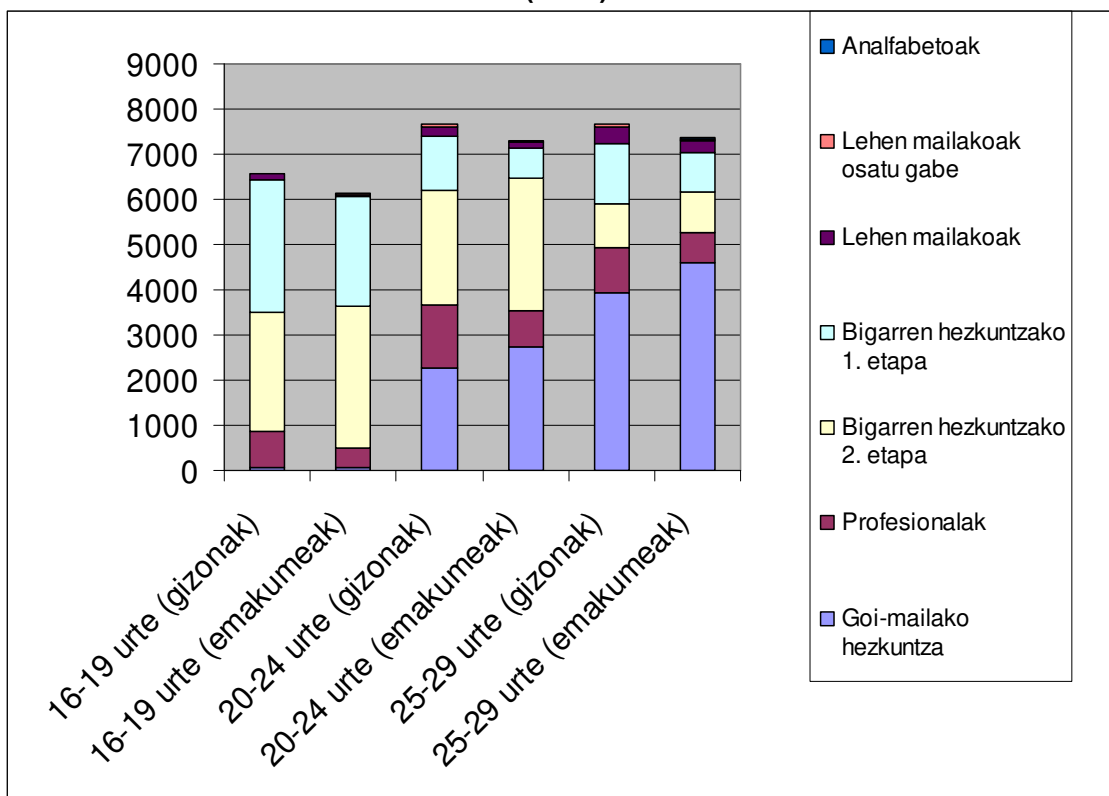
Babes ofizialeko etxebizitza, alokairukoa edo jabetzakoa, aukera bakarra da gazte gehienentzat, eta etxebizitza bat erosteko aukera ematen die, diru-sarrera garbien % 30 gainditu gabe, gehiegizko zorpetzea prebenitzeko ezarritako atalasea. Beraz, funtsezkoa da etxebizitza mota hori sustatzea, gazteen independentzia errazteko.

3.3.- Prestakuntza-prozesuak

Gazteen emantzipazioa bultzatzeko beste funtsezko eremuetako bat prestakuntzarena da. Enplegurako gaitasua hobetzeak lan-merkatuan sartzeko aukerak hobetzea dakar, baita soldata handiagoak izatea ere, eta horrek aukera ematen du jatorrizko etxeko unitatearen emantzipazio-prozesuei berme gehiagorekin aurre egiteko.

Alderdi hori kontuan hartuta, esan behar dugu, halaber, gazteak historiako belaunaldi prestatuentzat jotzeak, askotan, gazteak bezain askotarikoak diren prestakuntza-prozesuetan orokortzea eragiten duela. Horregatik, beharrezkoa da prestakuntza-egoeraren azterketa sakona egitea, emantzipazioari begira nola eragiten dien ulertzeko.

34. grafikoa: Gazteen ikasketa-maila, sexuaren eta adin-taldeen arabera, Araban (2022)

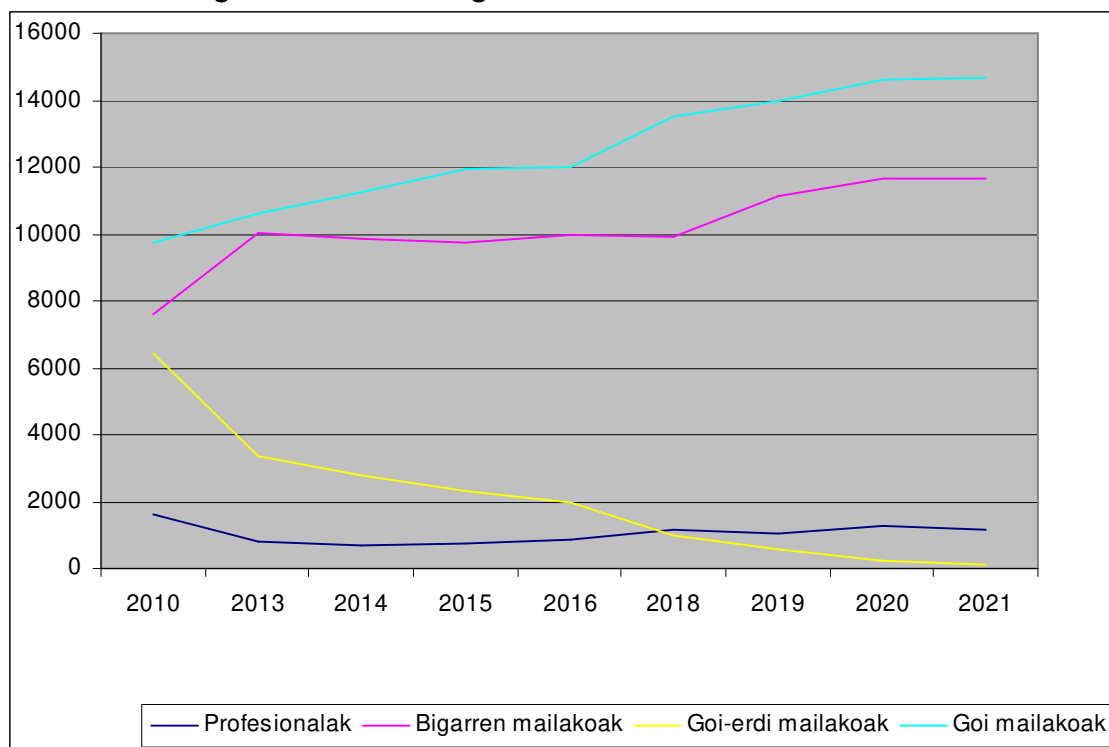

	16-19 urte		20-24 urte		25-29 urte	
	Gizonak	Emakumeak	Gizonak	Emakumeak	Gizonak	Emakumeak
Goi-mailako hezkuntza	61	54	2276	2735	3942	4603
Profesionalak	790	455	1405	791	997	675
Bigarren hezkuntzako 2. etapa	2648	3128	2530	2940	950	895
Bigarren hezkuntzako 1. etapa	2949	2431	1179	667	1351	867
Lehen mailakoak	113	47	224	141	364	264
Lehen mailakoak osatu gabe	17	8	44	33	58	41
Analfabetoak	0	0	2	0	10	9

Iturria: EUSTAT erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Eustatek Araban 16 eta 29 urte bitarteko gazteek lortutako ikasketa-mailari buruz argitaratutako datuekin, haiek aukeratzen dituzten prestakuntza-bideei buruzko azterketa egin dezakegu. Garrantzitsua da lanbide-ikasketetan dagoen desberdintasuna, gehiago eskatzen baitituzte gizon gazteek emakume gazteek baino. Aitzitik, argi eta garbi bereizten dira goi-mailako ikasketak, non emakume gazteak gehiengo diren. Eta, azkenik, argi utzi behar da lehen hezkuntzara arteko oinarritzko prestakuntza-mailetan emakume gazteek baino erregistro handiagoak dituztela.

35. grafikoa: Arabako gazteen ikasketa-mailaren bilakaera

Iturria: EUSTAT erakundearen datuetan oinarrituta geuk egina

Arabako 15-29 urteko gazteen prestakuntza-mailak azken urteetan izan duen bilakaerari erreparatzen badiogu, ikusiko dugu joera aldatu dela ikasketak aukeratzean. Erdi-mailako eta goi-mailako ikasketek atzerakada nabarmena izan dute, eta ia testimonialak izan dira; bigarren eta goi-mailako ikasketek, berriz, gora egin dute urtez urte. Aitzitik, lanbide-heziketarekin lotutako ikasketek egonkortasunerako joera izan dute aztertutako urteetan.

Joera hori da gazteen lan-merkatuaren arazoetako baten sorburua; izan ere, arazo horren ezaugarrietako bat da gazteek zeregin hori betetzeko lortzen duten prestakuntza-maila baino txikiagoa eskatzen duten lanpostuak betetzean ematen den gainkualifikazioa. Egoera horrek arazo bat sortzen du gazteen prestakuntza-maila lan-aukerek ezkontzeko orduan, eta horrek giza kapitala xahutzea eragiten du, kualifikazio handiagoko lanpostuetarako prestatuta egongo litzatekeena, eta, beraz, soldata handiagoko lanpostuetarako.

3.3.1.- Prestakuntzari buruzko hausnarketa

Generoaren arabera hezkuntza-hautaketan bereizketa nabarmena dago: gizonek lanbide-heziketaren alde egiten dute gehien, eta emakumeek, berriz, goi-mailako hezkuntzaren alde. Lanbide-ikasketek, lan-merkatuaren egungo premiekin lerrokatuago daudenez, enplegarritasun-tasa handiagoak eskaintzen dituzte, eta jasotako gaitasunaren arabera soldatak dituzten lanak lortzea errazten dute. Aitzitik, goi-mailako tituluak ez datoz beti bat lan-eskaerekin, eta horrek gehiegizko kualifikazioa edo eskuratutako prestakuntzarekin zerikusirik ez duten enpleguak ekar ditzake.

Garrantzitsua da kontuan hartzea gizon gazteek zenbaki handiagoak dituztela oinarrizko hezkuntzan, eta horrek lan-merkatuan sartzeko oztopoak ekar ditzakeela eta kualifikazio txikiko eta gaizki ordaindutako lanak ekar ditzakeela. Horrek are gehiago zailtzen du independentziarako aukera hezkuntza-maila horietatik harago ez doazen gazteentzat.

Ekoizpen-eraldaketa aro honetan, automatizazioak eta adimen artifizialak arriskuak eta aukerak dituzte sektore guztientzat, eta funtsezkoa da aztertzea aldaketa horiek nola eragingo duten lan-merkatuan, oro har, eta gazteen merkatuan, bereziki.

4.- Grafikoen eta mapen zerrenda

1. grafikoa: Gasteizko biztanleria-piramidea 2013 eta 2023
2. grafikoa: Gasteizko gazteen bilakaera 2013-2023
3. grafikoa: Gasteizko Biztanleria gaztearen pisua biztanleria osoarekiko
4. grafikoa: Gazteak sexuaren arabera sailkatuak (2023)
5. grafikoa: Biztanleria gaztea adin-taldearen arabera (2023)
1. mapa: Gazte kopuru gehien dituzten auzoak eta auzoko populazio guztiarekiko gazte portzentai handiena duten auzoak.
6. grafikoa: Gazteak jatorriaren arabera (2023)
7. grafikoa: Atzerritarren pisua populazio guztizkoarekiko (2023)
8. grafikoa: Atzerritar gazteak jatorrizko eskualdearen arabera (2023)
9. grafikoa: Atzerritar gazteak jatorrizko eskualdearen arabera eta sexuaren arabera (2023)
10. grafikoa: Biztanleria gaztea jatorriaren eta adinaren arabera (2023)
11. grafikoa: Gazteen bilakaera Gasteizen jatorriaren arabera (2013-2023)
12. grafikoa: 16-29 urteko gazteen emantzipazio-tasa, seihilekoen arabera
13. grafikoa: 16-24 urteko gazteen jarduera-, okupazio- eta langabezia-tasen bilakaera Araban
14. grafikoa: Arabako 16 eta 29 urte bitarteko gazteen jarduera-, okupazio- eta langabezia-tasak
15. grafikoa: Langabezia-tasaren bilakaera Araban, adin-taldearen arabera
16. grafikoa: 16 eta 34 urte bitarteko gazteen langabezia erregistratua Gasteizen
17. grafikoa: Gasteizen erregistratutako 16 eta 29 urte bitarteko gazteen langabezia, 2023an, sexuaren arabera
18. grafikoa: Lanbiden izena emandako Gasteizko gazteen bilakaera 2023an, adin-tartean eta hiruhilekoen arabera
19. grafikoa: Lanbiden izena emandako Gasteizko gazteen urte arteko bilakaera, adin-tartean arabera
20. grafikoa: Lanbiden izena emanda dauden Gasteizko 16 eta 30 urte bitarteko gazteak, sexuaren arabera
21. grafikoa: Lanbiden izena emanda dauden Gasteizko 16 eta 30 urte bitarteko gazteen urte arteko bilakaera
22. grafikoa: Gasteizen izena emanda dauden 16 eta 30 urte bitarteko gazteen urteko bilakaera, 2023an, hiruhilekoka
23. grafikoa: Gasteizen erregistratutako kontratu kopuruaren bilakaera, adinaren arabera, 2023an
24. grafikoa: Gasteizen gazteei sinatutako kontratuen bilakaera, adin-tartean arabera
25. grafikoa: Alokairu libreko batez besteko prezioen bilakaera EAeko hiru hiriburuetan
26. grafikoa: Alokairu libreko batez besteko prezioak, lurralde historikoaren arabera
27. grafikoa: Alokairuko etxebizitza librea eskuratzeko kostuaren bilakaera, lurralde historikoaren arabera (soldata garbiaren %)
28. grafikoa: Alokairuko etxebizitza librea eskuratzeko kostua, 18 eta 29 urte bitarteko gazteen sexuaren arabera (soldata garbiaren %)
29. grafikoa: Etxebizitza libre baten alokairuko gehieneko errenta onargarriaren bilakaera, lurralde historikoaren arabera (eurotan)

30. grafikoa: Etxebizitza librearen kostuaren bilakaera Gasteizen (euroak/m²)
31. grafikoa: Etxebizitza librea jabetzan eskuratzeko kostuaren bilakaera, lurralde historikoaren arabera (soldata garbiaren %)
32. grafikoa: Etxebizitza librea jabetzan eskuratzeko kostuaren bilakaera, 18 eta 29 urte bitarteko gazteen sexuaren arabera (soldata garbiaren %)
33. grafikoa: Gazte batek etxebizitza librea erosteko gehieneko prezio onargarriaren bilakaera Araban, sexuaren arabera (eurotan)
34. grafikoa: Gazteen ikasketa-maila, sexuaren eta adin-taldearen arabera, Araban (2022)
35. grafikoa: Arabako gazteen ikasketa-mailaren bilakaera

5.- Taulen zerrenda

1. taula: 15-24 urteko gazteen langabezia-tasaren alderaketa Europako hainbat eremutan
2. taula: Gazte batek alokairu librea ordaintzeko erabiltzen duen soldataren ehunekoa, lurralde historikoen arabera